N°. 260. NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT. 1856.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 25 's jaars; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 15 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

ZATURDAG 1 NOVEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van den 29sten October 1856, n°. 66, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, te benoemen tot ridder der 4de klasse van de Militaire Willems-orde, den kapitein-luitenant-ter-zee *A. A. de Vries*, wegens den moed en het beleid door hem, als kommandant van het stoomschip *Amsterdam*, betoond bij eene ontmoeting met zeeroovers op de Noord-Oostkust van Celebes, op den 10den April 1856.

Bij besluit van den 30sten October 1856, n°. 72, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw te benoemen den luitenant-ter-zee der 1ste klasse *F. E. de Man*, kommandant van het stoomschip *Celebes*, thans dienst doende in Oost-Indie, ter zake van het door hem op den 30sten April jl. betoonde beleid, waaraan de redding te danken is van 62 Alfoeren, behoorende tot de expeditie naar Tomini.

Bij besluit van den 29sten October jl., n°. 72, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. aan de navolgende officieren bij de dienstdoende schutterijen, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen als:

bij de dienstdoende schutterij te Doesborgh, aan mr. *R. W. J. Ketjen* als 2de luitenant;

bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam, aan *G. C. Vroom*, als officier van gezondheid der 2de klasse; aan *E. van Voorthuijsen* Jzn. als kapitein; aan *P. L. A. Goudswaard*, als 1ste luitenant; aan *E. Kiderlen*, als 2de luitenant;

bij de dienstdoende schutterij te Groningen, aan mr. *J. Ganderheiden*, als 2de luitenant, op grond van art. 64 der gemeentewet;

2°. te benoemen:

bij de dienstdoende schutterij te Doesborgh, tot 2den luitenant, mr. *J. A. M. van der Hardt Aberson*, thans schutter;

bij de dienstdoende schutterij te Gouda, tot officier van gezondheid der 2de klasse, *J. Rustinger*, vroeger 2de luitenant bij dezelfde schutterij;

bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam, tot officier van gezondheid der 2de klasse, *R. Hartteveld*, med. doct. aldaar;

tot 1ste luitenants, mr. *B. D. Weiland*, mr. *A. Rendorp*, *A. H. D. van Gheel Gildemeester*, mr. *D. J. G. van Lennep* en *A. A. M. van Waijenburg*, allen thans 2de luitenants;

bij de dienstdoende schutterij te Groningen, tot 2den luitenant, mr. *B. Dorhout Mees*, thans schutter.

Bij besluit van 30 October jl., n°. 55, heeft Zijne Majesteit goedgevonden tot burgemeester van Noordwijk te benoemen jhr. mr. *H. A. G. de la Bassecour Caan*, onder toekenning van eervol ontslag uit zijne betrekking van burgemeester van Vreeland en Nigtevegt.

Bij besluit van dezelfde dagteekening, n°. 56, heeft Zijne Majesteit goedgevonden aan *W. van Dam van Brakel en Rodichem* op zijn verzoek eervol ontslag te verleenen uit de betrekking van dijkgraaf van het polderdistrict Boemelerwaard beneden den Meidijk, te rekenen van 1 Januarij 1857.

Bij besluit van dezelfde dagteekening, n°. 58, heeft Zijne Majesteit goedgevonden in het 5de schooldistrict van Zuidholland bij continuatie tot schoolopziener te benoemen *A. Vogelsang*.

Bij Koninklijk besluit van 30 October 1856, n°. 49, is het ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te Blija opgeheven en ingedeeld bij het ontvangkantoor derzelfde middelen te Ferwerd, onder voortdurend beheer van den ontvanger *S. M. E. d'Harvant*, en is de gemeente Marrum afgescheiden van het ontvangkantoor te Ferwerd en ingedeeld bij dat te Hallum, onder voortdurend beheer van den ontvanger *C. Schokker Hunnink*.

Bij Koninklijk besluit van 30 October 1856, n°. 50, is aan den heer *J. J. C. Eschauzier*, op zijn verzoek, met den 31sten December aanstaande, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van hoofdinspecteur der registratie en domeinen, behoudens aanspraak op pensioen.

Bij Koninklijk besluit van 30 October 1856, n°. 52, is aan den heer *J. J. E. C. Volkhemer*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontvanger der registratie en domeinen te Gulpen.

Bij besluit van den 15den October 1856, n°. 93, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, te benoemen bij het bataillon jagers, n°. 27, dienstdoende in West-Indie: tot kapitein, den 1sten luitenant *H. L. de Villeneuve*, en tot 1sten luitenant, den 2den luitenant *J. Westenborg*, beiden van het bataillon.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 31*sten October* 1856.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van heden zijn aangenomen de navolgende wets-ontwerpen:

dat tot vaststelling der raming van uitgaven wegens verstrekkingen voor het Departement van Oorlog, dienst 1855, nadat daarover het woord was gevoerd door de heeren: Cost Jordens, van Beeck Vollenhoven, van Dam van Isselt, van Nispen van Pannerden, Cremers en den Minister van Oorlog. Dit wets-ontwerp werd met 17 tegen 13 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Sassen, van der Oudermeulen, van Roijen, van Eijsinga, van Beeck Vollenhoven, van der Lek de Clercq, Blankenheijm, Cost Jordens, van Nispen van Pannerden, Cremers, van Rijckevorsel, van Swinderen en van Wessem.

dat tot naturalisatie van J. van Hees en acht anderen zonder beraadslaging;

dat tot vaststelling der begrooting wegens den arbeid der gevangenen voor 1857, nadat door den Minister van Justitie eenige inlichtingen waren gegeven op de in het Verslag der Commissie van Rapporteurs gemaakte bedenkingen;

dat tot onteigening van perceelen tot verlenging van het kanaal van 's Gravenhage naar Scheveningen zonder beraadslaging;

dat tot onteigening van perceelen tot verbetering van het kanaal genaamd Dokkumer Grootdiep, na eene woordenwisseling tusschen de heeren van Eijsinga en den Minister van Binnenlandsche Zaken;

dat tot goedkeuring eener ruiling tusschen den Staat en de gemeente Roermond, en

dat tot verkoop van een stuk Rijks-grond te Maastricht, beide zonder beraadslaging;

dat tot inkoop en amortisatie van rentegevende schuld, waarbij de heer van Sasse van Ysselt het woord voerde;

alle achtereenvolgens met algemeene stemmen.

De vergadering is daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Wij hebben de *Javasche couranten* van 13 Augustus tot 10 September jl. ontvangen.

Blijkens dezelve waren door de Gouverneur-Generaal de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche Courant van den* 13*den Augustus*.)

bij het civiel departement:

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den adsistent der tweede klasse bij het boschwezen in de residentie Rembang, thans werkzaam in de afdeeling Toeban, H. W. Balzar;

bij het militair departement:

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 1sten luitenant der infanterie C. Metzler;

(*Javasche Courant van den* 16*den Augustus*.)

bij het civiel departement;

ontslagen: eervol, onder toekenning van wachtgeld, de 3de commies op het residentiekantoor te Tjiandjoer (Preanger regentschappen) J. C. C. H. Meinsma;

op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, de opziener over de instrumentmakers bij den artillerie-constructie-winkel te Soerabaja, H. C. C. V. Kiel;

benoemd: tot 2den commies op het residentiekantoor te Batavia, de 3de commies op dat bureau J. Faes;

tot 3den commies op het residentiekantoor te Batavia, de geëmploijeerde bij de directie der burgerlijke openbare werken P. L. Sieburgh;

tot 3den commies op het residentiekantoor te Tjiandjoer (Preanger regentschappen) de gewezen commies op het bureau van den adsistent-resident van Probolingo J. P. G. van der Mark;

tot 3den commies ter secretarie van den gouverneur der Moluksche eilanden, H. E. Hoedt, laatstelijk commies bij den adsistent-resident te Saparoea, thans belast met de betrekking van 1sten klerk en Maleischen translateur ter gouvernements-secretarie te Amboina;

bij het militair departement;

benoemd: tot adjudant bij den kommandant der drie bataillons infanterie te Willem I, de 1ste luitenant, plaatselijk adjudant te Willem I, P. A. Muller;

tot plaatselijken adjudant te Willem I, de 1ste luitenant van het 2de bataillon infanterie R. H. W. C. Manger;

tot 1sten luitenant-adjudant bij het 5de bataillon infanterie, de 1ste luitenant L. J. Rhode, van het 7de bataillon;

overgeplaatst, naar Serang, de officier van gezondheid der 2de klasse J. Wrede, thans te Batavia;

(*Javasche Courant van den* 20*sten Augustus*.)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst, de ontvangende regter in de 1ste afdeeling op Java mr. A. J. Bake;

benoemd, tot 2den commies op het residentie-kantoor te Tjiandjoer (Preanger regentschappen), de commies voor de comptabiliteit op het kantoor van den adsistent-resident van Bandong C. A. Vermandel;

bij 's lands burgerlijke openbare werken: in dienst gesteld, de benoemde adspirant-ingenieur van den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch Indie, jhr. W. H. Teding van Berkhout, met bepaling dat hij werkzaam zal zijn in de residentie Samarang, onder de bevelen van den chef der 3de waterstaats-afdeeling;

overgeplaatst: de adspirant-ingenieur G. L. van Lanschot Hubrecht, van het werk bij de opdamming der Toentang (residentie Samarang), naar de residentie Banjoemaas, om te worden belast met de betrekking van eerstaanwezenden ingenieur in dat gewest; met bepaling dat hij, wegens de vele belangrijke werken, te Tjilatjap in uitvoering, aldaar tot nadere bevelen zal verblijven;

de adspirant-ingenieur A. Th. Sorillon, van de hoofdplaats Samarang naar de werken aan de opdamming der Toentang in die residentie;

(*Javasche Courant van den 23sten Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de adsistent-resident der afdeeling Noorderdistricten (gouvernement van Celebes en onderhoorigheden) E. F. graaf van Bentheim Teeklenburg Rheda;

op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de gewezen koffij-pakhuismeester, belast met den verkoop van zout te Prottong (Pasoeroean), H. L. Antrag;

ontheven: eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de opziener der 2de klasse bij de indigo-cultuur F. A. van Duuring;

eervol, van de verdere vervulling zijner betrekking, de zoutverkooppakhuismeester te Cheribon H. Bernard;

ingetrokken het aan den gewezen commies op het bureau van den adsistent-resident van Sumanap J. Coorengel verleend verlof naar Nederland voor den tijd van één jaar, buiten bezwaar van 's lands kas;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de inlandsche tweede luitenant der infanterie Simin;

ingetrokken het aan den onderintendant 1ste klasse bij de militaire administratie W. M. van den Ham verleend tweejarig verlof naar Nederland;

bij het marine-departement:

benoemd: tot chef van het beheer der gouvernements-schoeners en kruisbooten, de kapitein-luitenant ter zee bij het sedentaire zeewezen N. baron Gansneb genaamd Tengnagel, thans directeur van het marine-etablissement op Onrust;

tot directeur van het marine-etablissement op Onrust, onder toekenning van den rang van kapitein-luitenant bij het sedentaire zeewezen, de luitenant der 1ste klasse van dat zeewezen P. baron Melvill van Carnbee, thans lid en secretaris van de commissie tot verbetering der Indische zeekaarten en administrateur van het depôt dier instelling;

(*Javasche Courant van den 27sten Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, uit zijne betrekking, de commies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens havenmeester te Bezoekie, R. F. van Rhijn;

bij het militair departement:

ontslagen, uit Zr. Ms. militaire dienst, de 1ste luitenant der infanterie C. L. C. von Salomon;

overgeplaatst: bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Ternate, de officier van gezondheid der 2de klasse A. Rosman, thans bij het reconvalescenten-gesticht te Oenarang;

bij het groot militair hospitaal te Samarang, de officier van gezondheid der 2de klasse A. H. Kuntze, thans te Ternate;

bij het reconvalescenten-gesticht te Oenarang, de officier van gezondheid der 3de klasse A. Feldman, thans te Batavia;

(*Javasche Courant van den 30sten Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de opziener der 1ste klasse te Oeloe en Pakanten (residentie Tapanolie) W. van der Valk;

bij het militair departement:

bevorderd bij den generalen staf, tot luitenant-kolonel, de zich met verlof in Nederland bevindende majoor W. Broekhuijs, van dien staf, met bepaling, dat zijne anciënniteit zal rekenen in te gaan van af 31 October 1855;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 1sten luitenant der infanterie S. Meijers;

goedgekeurd, dat door het militaire departement zijn geplaatst: bij de infanterie, bij het 5de bataillon, de 2de luitenant E. W. Pfeiffer; bij het 12de bataillon, de 2de luitenant R. W. D. Thomasset; beiden onlangs uit Nederland aangekomen;

zijn overgeplaatst: bij de infanterie, bij het 1ste bataillon, de 1ste luitenant T. C. J. van Dentzsch en de 2de luitenants A. M. van der Meer, A. Luijmes en H. J. C. Janssen; allen van het 11de bataillon;

bij het 2de bataillon, de kapiteins A. C. Hardenberg en J. W. J. Piper, van het 4de bataillon, en M. J. Pacque, van het 8ste bataillon; de 1ste luitenants J. Hubeek, van het 4de bataillon, en F. Hubeek, van het 9de bataillon; de 2de luitenants B. G. H. F. Trompheller en C. J. G. de Bruijn, van het 9de bataillon, en A. P. W. Meis, van het 12de bataillon;

bij het 4de bataillon, de kapitein M. L. Engel, van het 2de bataillon, en de 2de luitenant H. J. van Lith, van het 7de bataillon;

bij het 5de bataillon, de kapitein N. Kloesmeijer, van het 12de bataillon;

bij het 7de bataillon (Celebes), de kapiteins A. J. Camphuis, V. A. Amiot en K. G. Fritzen; de 1ste luitenants F. J. T. Franck, A. G. F. van Zee en J. C. Albrecht; de 2de luitenants E. G. Weijland, B. H. G. Buempol, L. N. O. Nossent, J. van Hogerlinden, F. J. W. Meken en F. G. P. Verkeviser; allen van het 2de bataillon;

bij het 8ste bataillon, de 2de luitenant C. J. Knoote, van het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling;

bij het 9de bataillon, de 1ste luitenant S. Meijers, van het garnizoens-bataillon op Banka;

bij het 11de bataillon, de 1ste luitenants M. Baal, van het 13de bataillon, en L. J. F. Timmermans en J. H. Swaving, van het 13de bataillon; de 2de luitenant C. J. M. de Wilde, van het 1ste bataillon;

bij het 12de bataillon, de kapitein W. A. Zelle, van het 5de bataillon;

bij het 13de bataillon, de kapitein P. M. Gallas, van het 7de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon op Banka, de kapitein B. F. G. Kamberg, van het 13de bataillon; de 2de luitenant J. P. Smagge, van het 1ste bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de Molukkos, de kapitein W. A. C. Ardesch, van het 12de bataillon; de 2de luitenant J. C. A. Amiot, van het 4de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo, de kapitein, chef van den staf, C. M. H. Kroesen, de kapiteins L. C. C. van Oijen, P. J. C. van Hoeij Schilthouwer, C. S. van der Pool, F. G. Pfeiffer, A. A. Yske, J. Keijzer en F. M. Barberino, allen van het 7de bataillon; de 1ste luitenant-adjudant F. J. M. Westerbaen Schmidt, de 1ste luitenants J. V. Kriesfeld, F. J. Reckers, P. J. L. von Sternbach, C. J. Schindler, G. H. Vos, C. P. Frantzman, J. Conrad, S. J. Brunsveld van Hulten, J. C. Hamel, J. Egger, C. G. Heijligers, H. A. A. Niclou, H. A. B. W. L. von Koch, B. J. von Bonstraeten, A. C. G. E. L. Bols en H. C. Bruggeman, allen van het 7de bataillon, en A. J. Diepenbroek, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling; de 2de luitenants F. M. Mulder, W. F. K. van Harrevelt, M. W. van Gorkum, M. A. E. Phaff, J. L. Jonxis, W. T. van Stuwe, H. W. C. A. Thieme, J. E. Sachse, allen van het 7de bataillon; V. L. Ruiter, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling, en J. H. J. van Schevichaven, van het 13de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Banjoewangie), de 1ste luitenant R. H. Rhode, van het 5de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Timor), de 1ste luitenant A. A. M. van Leersum, van het 4de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Bangkallang), de 2de luitenant L. A. van den Berg, van het 4de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling (Samarang), de kapitein H. E. G. Loder, van het 5de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling (Tjilatjap), de 2de luitenant M. D. Wijnmalen, van het 8ste bataillon;

bij de militaire administratie: uit de 1ste naar de 2de militaire afdeeling, om aldaar belast te worden met de administrative dienst, de onder-intendant der 1ste klasse B. M. van den Ham;

als onder-intendant der 2de klasse, de betaalmeester der 1ste klasse O. B. F. Immink;

belast met de administrative dienst in de 1ste militaire afdeeling op Java, de onder-intendant der 1ste klasse P. J. F. Timmermans, thans te Batavia;

(*Javasche Courant van den 3den September.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de eerste commies bij de directie der middelen en domeinen K. F. Holle;

ontheven, wegens ziekte, eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de secretaris der residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo R. Wijnen;

op zijn verzoek, eervol, van de verdere vervulling der functien van visiteur en meter van schepen te Batavia Th. J. Asen Jacometti;

benoemd; tot secretaris van het gouvernement der Moluksche eilanden, tevens algemeenen ontvanger te Amboina, D. S. Heeft, laatst die betrekking bekleedende; en zulks met intrekking, op zijn verzoek, van het hem wegens ziekte verleend tweejarig verlof naar Nederland;

tot secretaris der residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, tevens vendumeester aldaar, de eerste commies bij den algemeenen ontvanger te Soerabaija N. Hofstede;

tot 1sten commies ter secretarie van het gouvernement der Moluksche Eilanden, tevens postmeester te Amboina, de ambtenaar ter beschikking van den gouverneur der Moluksche eilanden W. F. C. van Helsdingen;

tot commies op het residentie-kantoor te Poerworedjo (Bagelen), de 1ste klerk op dat kantoor C. Th. Teorap;

tot visiteur en meter van schepen te Batavia, G. F. de Bruin Kops, luitenant-ter-zee der 1ste klasse, onderhavenmeester en equipagemeester aldaar;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures zijn overgeplaatst: bij het kader der landelijke inkomsten en cultures, uit de residentie Bagelen naar de residentie Cheribon, de controleur der 1ste klasse N. F. C. Holmberg de Beckfeldt;

uit de residentie Cheribon naar de residentie Bagelen, de controleur der 2de klasse A. Tauny;

bij het militair departement:

bevorderd: bij de geneeskundige dienst, tot officier van gezondheid der 1ste klasse, de officier van gezondheid der 2de klasse J. H. A. B. Sonneman Rebentisch;

tot officier van gezondheid der 2de klasse, de officier van gezondheid der 3de klasse L. J. de Roock;

tot apothekers 2de klasse, de apothekers 3de klasse J. J. Altheer en P. G. Wijers;

benoemd, tot commies-expediteur bij de directie der genie (militair ambtenaar 3de klasse) J. J. H. Varenkamp;

(*Javasche Courant van den 6den September.*)

bij het civiel departement:

benoemd, tot boekhouder en secretaris van het vendukantoor te Batavia, de hoofdcommies bij den algemeenen ontvanger aldaar A. H. Bloem;

tot hoofdcommies bij den algemeenen ontvanger te Batavia, de adjunct-boekhouder van het vendukantoor aldaar A. Robertsen;

bij het militair departement:

benoemd, tot 2den luitenant der infanterie, G. N. de Haan, thans adjudant-onderofficier bij dat wapen;

goedgekeurd, dat door het militaire departement is overgeplaatst, van Amboina naar Batavia, de officier van gezondheid der derde klasse J. G. Tijthoff.

De genoemde couranten behelzen voorts de volgende berigten:

(*Javasche Courant van den 13den Augustus.*)

Lampongsche districten. — De berigten over de maand Julij jl. behelzen het volgende:

In het district Seppetie heerschte gebrek aan rijst; er waren echter genoegzaam andere voedingsmiddelen voorhanden.

In het district Sekampong was de rivier van dien naam door de onlangs gevallene regens in het beneden-gedeelte van dat district buiten hare oevers getreden. — Dit was ook met andere rivieren het geval, zoodat op eenige plaatsen de gemeenschap was gestremd.

Celebes en onderhoorigheden. — Op het vernemen dat eene groote roovers-flotille in de wateren van Bima aanwezig was, vertrok den 20sten Julij Zr. Ms. stoomschip *Suriname* op eenen kruistogt derwaarts.

Op Saleijer hadden de zware regens in de maand Junij, en de daardoor veroorzaakte hooge waterstand der rivieren veel schade aan de bruggen veroorzaakt; in het regentschap Poeta Bangoeng en in de kampong Pangiliang waren drie nieuwe bruggen weggespoeld.

In de Noorderdistricten hadden de vele regens eenige schade aan de padie veroorzaakt.

In den avond van den 31sten Julij ontstond ter hoofdplaats Macassar in de Chinesche straat brand, die zich echter, door de spoedig aangebragte hulp, tot het uitbranden van een steenen huis bepaalde.

(*Javasche Courant van den 16den Augustus.*)

Batavia. — In den laatsten tijd hebben in de Lampongsche districten onrustige bewegingen plaats gegrepen, tot welker demping het noodig is geacht eenige militaire troepen derwaarts te zenden. Zondag den 10den dezer zijn deze troepen van Batavia vertrokken. [*Zie lager, onder 30 Augustus en 10 September.*]

— De berigten uit de Molukken, over de maand Julij jl., behelzen het volgende:

Amboina. — Den 22sten Junij is eene drie-koijangs-jonk, komende van Saparoea, in de nabijheid van den hoek van Nussaniwe, door hooge zee en zwaren wind verongelukt.

De bemanning is gered.

De lading is, met uitzondering van een gering gedeelte, verloren gegaan, ter waarde van ruim f 500.

De geheele maand Junij kenmerkte zich door zware wind- en regenvlagen.

Banda. — Op Rozengain zijn door onvoorzigtigheid twee huizen geheel en de kerk nagenoeg geheel verbrand.

De productie in de onderscheidene perken heeft gedurende de eerste zes maanden van dit jaar bedragen: 290,376 ponden muskaatnoten en 74,844 ponden foelie.

In 1855 bedroeg de productie over datzelfde tijdvak 215,380 ponden muskaatnoten en 58,845 ponden foelie.

Menado. — In den namiddag van den 26sten Junij, omstreeks 5 ure, werd hier eene ligte aardbeving gevoeld.

De rijstoogst was bijzonder gunstig.

Den 1sten Junij heeft op het eiland Bangka eene ontmoeting plaats gehad tusschen zes, met eene kleine praauw zich derwaarts begeven hebbende, opvarenden van eene Ternataansche kruiskorra-korra en de bemanning van twee Soloksche rooverspraauwen.

De zes Ternatanen hebben zich tegen deze overmagt moedig verdedigd en vijf zeeroovers nedergelegd, waarop de overigen zich naar hunne vaartuigen terugbegaven, het praauwtje der Ternatanen medenemende.

Dienzelfden dag zijn door deze Ternatanen twee personen uit handen der zeeroovers bevrijd.

Den 11den Junij werden tegen den avond op de kust van het eiland Bangka twee rooverspraauwen door Zr. Ms. stoomschip *Samarang* vervolgd, en daarna door twee gewapende sloepen van dien bodem aangevallen.

De zeeroovers wisten echter, begunstigd door de duisternis en hunne snelle vaart, met verlies van eenige dooden te ontsnappen; van de gewapende sloepen werden twee man ligt verwond.

Dit stoomschip heeft op zijnen verderen togt ter opsporing van zeeroovers, twee uit handen der zeeroovers ontkomen Manilarezen van Bodjoresche visschers overgenomen.

Wester-afdeeling van Borneo. — In ons nommer van 30 Julij jl. [zie *Staats-courant* n°. 238] deelden wij een berigt mede nopens den onlangs voorgevallen opstand te Loemar.

Thans zijn wij in de gelegenheid gesteld daaromtrent de volgende meer uitvoerige bijzonderheden te geven, getrokken uit het rapport van den luitenant-kolonel Kroesen, kommandant der troepen enz. in de Wester-afdeeling van Borneo, gedagteekend Pontianak 1 Julij 1856:

» Ik had bereids de eer mede te deelen, het verloopen van een dertigtal Chinezen van Loemar naar Sekajam en Sidin. Men schreef toen ter tijd dit verloop toe aan ontevredenheid en verschil tusschen de mijnwerkers van Loemar en den pachter der goudmijnen.

Er werd toen mede gesproken over de geruchten, als zouden de kwaadwilligen, die zich in groot aantal te Sekajam tegen de Serawaksche grenzen bevonden, het voornemen hebben, om, nadat de padieoogst in het Loemarsche zoude zijn afgeloopen, den post te Loemar te overvallen en te vermoorden, het kampementje en den bazaar door brand te vernielen, elken Loemarees die hieraan niet medewerkte af te maken en vervolgens de wijk naar Sekajam te nemen.

Ofschoon nu deze geruchten door mij weinig vertrouwd werden, mogt ik ze echter niet geheel in den wind slaan. De kleine bezetting, toen nog 1 Europeesch sergeant en 10 inlandsche soldaten sterk, werd langzamerhand en zonder opzien te baren, vermeerderd tot 1 luitenant en 50 onder-officieren en soldaten; wordende later deze officier belast met de uitoefening van het civile gezag in het Loemarsche, dat tot nu toe een deel had uitgemaakt van het district Lara.

Tevens werd een ijverig onderzoek ingesteld, wie de weggeloopen Chinezen waren, wat hen tot dit wegloopen had aangespoord, of de hoofden te Loemar er niets van geweten en of zij die verwijdering niet hadden kunnen tegen gaan, enz.

De resultaten van dit onderzoek waren, dat voornamelijk, zoo als bereids hierboven gezegd is, verschil tusschen den pachter en de mijnwerkers over de voorwaarden der pacht aanleiding tot dit verloop hadden gegeven; dat zekere Lioe-tsong van de hierdoor ontstane spanning partij had getrokken om de ontevredenen tot verloop en dus tot ongehoorzaamheid jegens het gouvernement aan te zetten.

Deze Lioe-tsong was vroeger in den tijd der sam-tjam-soei, waarvan hij een der voorstanders en verspreiders was, gearresteerd en had eenige maanden te Pontianak gevangen gezeten, doch was in November a. p. ontslagen, op verzoek van den kapitan van Loemar en verdere hoofden aldaar, en onder de borgstelling van dezen.

Intusschen waren bereids velen der verloopen Chinezen te Loemar teruggekeerd; de meesten uitgeput door kommer en gebrek, doorgestaan op hunne togten her- en derwaarts; de teruggekeerde Chinezen werden voor hunne eigendunkelijke verwijdering gecorrigeerd; te Loemar droeg alles de blijken van welvaart en rust.

Deze rust was echter bedriegelijk geweest: de Chinees te Loemar was nog niet van zijne oude gewoonte afgeweken, om onder het masker van geveinsde vriendschap en onderworpenheid, verraderlijke voornemens te smeden.

Mijn eerste streven bij het ontvangen der tijdingen van het gebeurde te Loemar, was om mij zoo spoedig mogelijk van Pontianak naar de Chinesche districten te begeven en te Loemar zelf de noodige maatregelen, zoo noodig tot demping van den opstand of anders tot bestraffing van den verraderlijken overval, te nemen.

Ik begon mij in den nacht van den 14den op den 15den Junij ten een ure aan boord eener in aller ijl ingehuurde bandong op reis naar Singkawang. Tegen alle verwachting aan, ging de reis allervoorspoedigst, zoodat ik in den morgen van den 16den Junij ten 7 ure Singkawang bereikte.

Hier vond ik alles rustig en de bevolking uiterlijk tevreden en goed gezind. De werkzaamheden gingen daar hunnen gewonen gang, en ware het niet dat er allerlei praatjes omtrent het gebeurde te Loemar rondliepen, zoude men niet bespeurd hebben, dat er in de Chinesche districten oproerige bewegingen waren geschied. Ik regelde eenige zaken te Singkawang, vertrok in den namiddag naar Koelor en kwam den volgenden dag te Montrado, hoofdplaats der Chinesche districten, aan. Ook hier was alles in behoorlijke rust en de bevolking ijverig werkzaam.

Luidens het rapport van den civilen gezaghebber van Loemar, loopende tot en met 10 Junij, was alles aldaar rustig. Op den 11den Junij werd door de leden van het mijnkongsiebestuur te Loemar een maaltijd gegeven, aan welken genoemde civile gezaghebber, de 1ste luitenant Mekern, daartoe genoodigd, deel nam. Het schijnt dat toen reeds verscheidene vreemde Chinezen in het kongsiehuis waren. Alles liep in de beste orde af en in den namiddag keerde de luitenant Mekern naar zijne woning terug. In den avond van dien dag kwam de Chinesche spion, zekere Lie-tjap, van den luitenant Mekern, bij dien officier en berigtte dat de leden van het kongsiebestuur en de mijnwerkers het voornemen hadden om in den loop dezer Chinesche maand (5 Junij tot en met 2 Julij) het kampementje van den 1sten luitenant Mekern te overvallen, dat hem (Lie-tjap) door verscheidene Chinezen geraden was geworden om, ten einde grooter voorraad rijst, zout en tabak op te koopen, ten einde zijne landslieden bij het uitbreken van den oorlog met de Europeanen hiermede te kunnen ondersteunen.

De luitenant Mekern schijnt aan dat berigt niet veel geloof te hebben geslagen. Hij heeft echter de soldaten gewaarschuwd om au qui vive te zijn, zonder echter bepaald te doelen op eenen aanval in denzelfden nacht. De spion Lie-tjap was weder naar zijn huis op den bazaar teruggekeerd.

De luitenant Mekern zelf zoude zich ten één ure ter rust hebben begeven.

Het kampementje werd bewaakt door drie schildwachten, een aan de westzijde der rivier binnen de palissaden, de tweede op circa dertig passen ten noorden, en de derde binnen de palissaden aan den oostzijde der rivier. De bazaar bevindt zich ten oosten van de versterking, de geheele aanval is van deze zijde geschied.

Des nachts ten twee ure zag de schildwacht aan de rivier op eenen afstand van 20 passen van zijnen post, eenige Chinezen door de rivier waden; naar buiten willende zien wat dit te beduiden had, ontving hij een steek met een lang mes door de politie-muts. Hij sprong hierop achteruit en zag vier Chinezen, welke den ingang trachtten binnen te komen. Hij schoot een dezer Chinezen dood, waarop de drie anderen naar den tweeden ingang liepen. Hier schenen bereids eenige Chinezen binnengedrongen te zijn, als ook door een gat, hetwelk hun gelukt was ongemerkt in de palissadering te maken.

Op het schot en het schreeuwen van de schildwacht was in een oogenblik bij de soldaten alles op de been; de luitenant Mekern liep zijne achterdeur uit, rond de kazerne, naar voren om zijne soldaten te regelen en naar buiten te doen komen. Hier gekomen ontving hij, terwijl ter gelijker tijd een soldaat aan zijne zijde zwaar gewond werd, eene houw met eene klewang in den hals en stortte ter aarde. Hij viel met de woorden: » Liefveld, houd je goed!" gerigt tegen den oudsten Europeschen sergeant van het detachement.

De 1ste luitenant Mekern was een flink officier en braaf soldaat. Ofschoon nog jeugdig van leeftijd, ontving hij reeds als onderofficier het ridderteeken van moed, beleid en trouw; veel goeds deed zich van dien officier verwachten. Hij stierf echter eenen vroegen, eervollen krijgsmansdood.

De in het kampementje gedrongen Chinezen hadden intusschen brandend hout in de kazerne en in den woning van den luitenant Mekern geworpen, zoodat deze gebouwen in een oogenblik in volle vlam stonden. De Europesche korporaal Kleingeld trachtte te vergeefs door het afbreken der alang-alang den voortgang van den brand te stuiten. Hij ontving hierbij 3 of 4 steken in den buik, ten gevolge waarvan hij eenige uren daarna overleed.

De Europesche sergeant Bos was bij het ontstaan van het alarm terstond de schildwacht ter hulp gesprongen waar het eerste schot viel. Eigenhandig had hij hier nog eenen Chinees neergeveld, toen de manschappen om zich verzameld en met hen in het midden van het kampementje een kluwen geformeerd. Het gelukte onzen braven soldaten den ingedrongen vijand na lang worstelen en niet zonder dat het ons nog een paar dooden en gekwetsten kostte, den vijand terug te drijven. Deze had intusschen ook den bazaar in den brand gestoken en onderhield uit de verte tot het aanbreken van den dag nog een hevig vuur op de onzen; daarna trok hij terug, vermoedelijk naar het kongsiehuis.

Niettegenstaande het hevige vuur des vijands en het verwonden van den korporaal Kleingeld, hadden drie inlandsche militairen de patronen en vivres uit de brandende kazerne weten te redden en deze in het quarré gebragt. Die brave soldaten waren de inlandsche hoornblazer Partostiko en de fuseliers Kartostiko en Singolexoho.

Was de doorgebragte nacht voor onze troepen heet en bezwarend geweest, hun toestand bij het aanbreken van den dag was voorzeker niet minder moeijelijk. Hun logies verbrand, van hunnen aanvoerder beroofd, omringd van dooden en gekwetsten, onzeker wanneer hulp zou opdagen en omtrent hetgeen er eigenlijk gaande was, was die toestand waarlijk netelig te noemen. Zij wisten echter den pligt, die op hen rustte; als brave en pligtbetrachtende soldaten wisten zij dat de post, aan hunne bewaking toevertrouwd, zoolang mogelijk bezet moest blijven. Zij begrepen echter ook dat zoo spoedig mogelijk tijding van het voorgevallene aan den naastbij zijnde post, dat is Benkajang, moest gebragt worden. Onvoorzigtig zou het geweest zijn zulks door één man te laten doen, ofschoon zich hiertoe aanbood de inlandsche fuselier Sidin. Deze fuselier was reeds des morgens ten 5 ure, toen de vraag ontstond of men al dan niet het verbrande kampement verlaten en op Benkajang terug zou trekken, een der eersten geweest, die hiertegen geijverd had en gezegd: dat men moest blijven waar men was.

Hem werden nu nog drie andere inlandsche fuseliers medegegeven om de tijding van den overval en van den toestand der onzen naar Benkajang over te brengen. Deze vier man ten 7 ure van Loemar vertrokken zijnde, kwamen ten 11 ure bij den kapitein Yske, militair kommandant te Benkajang aan.

Deze zond onmiddellijk den 1sten luitenant Hamel met 13 manschappen naar Loemar om daar het kommando te nemen, en den post te behouden tot er nadere bevelen zouden gegeven worden.

Van Lara (Benkajang) had men terstond berigt aan den majoor-

kommandant der Chinesche districten en den kapitein wd. adsistent-resident van Montrado gezonden. Des avonds ten 8 ure van den 12den kwam deze tijding te Montrado; des nachts ten drie ure was de majoor Maubach met 150 man en twee handmortieren bereids op marsch naar Loemar, bevelen gegeven hebbende dat van Singkawang even zooveel man naar Montrado moesten oprukken, en mij per spoedpost (die ik den 14den ontving) van een en ander gerapporteerd.

De kapitein Verspijck, die juist den volgenden dag het bestuur der adsistent-residentie aan den kapitein Pfeiffer zou overgeven, en wegens ziekte naar Java zou vertrekken, zag terstond van zijne reis naar Java af, liet den kapitein Pfeiffer belast met de dagelijksche zaken te Montrado, en vergezelde de kolonne van den majoor Maubach.

Den 14den Junij des morgens ten 11 ure arriveerde de kolonne van den majoor Maubach te Benkajang, ongeveer 4 uur van Loemar gelegen, zijnde bereids den vorigen dag de 2de luitenant Harrevelt met 40 man door dien hoofdofficier van Soengie Beton naar Benkajang vooruitgezonden. Op den weg van Montrado naar Benkajang was alles rustig.

Te Benkajang vernam de majoor Maubach van den militairen kommandant aldaar dat hij in den avond en den nacht der aankomst van den 1sten luitenant Hamel te Loemar, door de Chinezen niet was verontrust geworden; dat echter in den morgen van den 18den, ten $5^1/_2$ ure, van alle zijde door de Chinezen een hevig vuur op de bezetting werd geopend. Een aantal Chinezen had op 180 pas van de onzen, onder begunstiging van zwaren mist, eene ingraving gemaakt en vuurden hieruit.

Met 15 man trachtte de 1ste luitenant Hamel deze oproerlingen in den rug te naderen. Zij lieten hem tot op 30 à 40 passen naderen, terwijl zij hevig vuurden. Tegen den toen door den 1sten luitenant Hamel met zijne soldaten aangenomen stormpas waren de oproerlingen niet bestand, en namen in aller ijl de vlugt; verscheidene Chinezen waren er gevallen, doch door hunne makkers op de vlugt medegedragen.

De Europesche sergeant Bos had intusschen met eenige manschappen de Chinezen, die van de overzijde der rivier een hevig vuur op de onzen maakten, ook van daar verdreven.

Ten $8^1/_2$ ure trokken de Chinezen zich geheel terug, waarschijnlijk naar het kongsiehuis, en lieten sinds dien tijd de kleine bezetting te Loemar met rust.

Er was nu den majoor Maubach veel aan gelegen zoodanig te manoeuvreren, dat hij met zijne kolonne de opstandelingen kon omsingelen, om, hun de vlugt belettende, allen meester te worden. De majoor Maubach nam hiertoe dan ook geschikte maatregelen; doch bij zijne aankomst te Loemar in den nacht van den 14den op den 15den Junij, ten half drie ure, vond men het kongsiehuis verlaten en waren de opstandelingen verdwenen. Uitgezonden patrouilles bragten den volgenden dag eenen ouden blinden Chinees mede, die verhaalde, dat Lioe-tsong aan het hoofd der opstandelingen had gestaan, dat hij echter bij den aanval zwaar verwond was geworden. — Deze Lioe-tsong was met een tiental vroeger uitgewekenen van Sekajam naar Loemar teruggekeerd, had de kongsiehoofden en de mijnwerkers der kongsie weten over te halen om zich bij hem aan te sluiten, de bewerkers der overige mijnen met de wapens in de hand gedwongen om ook hunne partij te kiezen, en zij hadden zoo doende ons kampementje te Loemar overvallen. Toen zij echter vernamen dat onze troepen in aantogt waren, hadden zij tot den aftogt besloten en dien werkelijk in den ochtend van den 14den Junij bewerkstelligd, deels langs den weg die over Loor naar Sekajam loopt, deels langs den weg naar Sepang.

Van de bazaarbewoners te Loemar had niemand deel aan den overval genomen, wetende de meesten hunner zelfs niet dat de overval zou plaats hebben; zij werden dezen het eerst gewaar door het hevige schieten des nachts en het in brand steken hunner woningen.

Eene uitgezonden patrouille, waarbij zich de waarnemende adsistent-resident van Montrado gevoegd had, vond den volgenden dag het lijk van den opstandeling Lioe-tsong. Het hoofd werd van den romp geslagen en op den bazaar te Benkajang ten toon gesteld en algemeen herkend.

Door den adsistent-resident werd nu alom bekend gemaakt, dat de gevlugte bevolking van Loemar veilig kon terugkeeren, dat zij nu den belhamel Lioe-tsong niet meer behoefde te vreezen en dat zij zich bij den adsistent-resident konde voorzien van vrijgeleide-briefjes, gedurende de dagen van den 17den, 18den, 19den en 20sten Junij, en dat deze vrijgeleide-briefjes den 21sten door den adsistent-resident zouden worden gestempeld. Spoedig kwam dan ook het grootste gedeelte der gevlugte bevolking terug en vernam de adsistent-resident van dezelve, dat werkelijk Lioe-tsong het hoofd van den opstand geweest en bij de mijnkongsie aanhang gevonden had. Vrees voor Lioe-tsong had de overigen hoofdzakelijk gedwongen aan den opstand deel te nemen. Verscheidene belhamels werden nog aangewezen en gearresteerd, zoodat, toen ik op den 20sten Junij des morgens te Loemar aankwam, bereids 22 Chinezen waren gearresteerd, waarop zware vermoedens rustten van den aanval te hebben mede gemaakt; sommigen, met de wapens in de hand gearresteerd, waren, volgens de publicatie van den 4den Junij 1854, des doods schuldig.

Het doodvonnis is, na onderzoek door eene commissie, aan 11 opstandelingen voltrokken op de plaats zelve waar ons kampement gestaan had, ten aanzien van onze troepen, die onder de wapenen stonden, en een groot deel der te Loemar teruggekeerde bevolking.

Ter gelijker tijd deed ik den gesneuvelden 1sten luitenant Mekern, den Europeschen korporaal Kleingeld, de inlandsche fuseliers Sototronso en Resodongso en den politiedienaar Bruno, wier lijken na den overval in stilte begraven waren en die ik had doen opdelven, met militaire honneurs op nieuw ter aarde bestellen.

Was het mij onaangenaam de gebeurtenissen te Loemar te moeten vertelden, aangenaam is het mij daarentegen de verzekering te kunnen geven, dat nergens anders in de Chinesche districten de rust is verstoord geworden; dat men zelfs de zendelingen van Lioe-tsong overal heeft weggejaagd en hunne voorslagen tot opstand van de hand gewezen. Lara, zoo nabij het tooneel van den opstand te Loemar, heeft aan de overige plaatsen een voorbeeld van orde en waakzaamheid gegeven. Nergens zijn de werkzaamheden gestoord of opgehouden geworden, en ieder Chinees is stil en ordelijk aan zijn bedrijf gebleven. Ook de Dajaks hebben ons bewezen dat zij ons genegen waren; bij het eerste berigt van den opstand zijn zij naar onze troepen te Loemar gesneld en hebben daar trouw medegeholpen in alles wat strekken kon om het onzen troepen gemakkelijk te maken.

In één woord, alles draagt de blijken dat het gebeurde te Loemar het bedrijf van een hoop kwaadwilligen is geweest, te zamen geloopen op den roep van Lioe-tsong.

Heb ik redenen tevreden te zijn over de algemeene rust, die in de Chinesche districten is blijven heerschen, niet minder reden heb ik tevreden te zijn over het gedrag onzer troepen. Is het mij een aangename pligt te mogen wijzen op de dappere bezetting van Loemar en haar gedrag na het sneuvelen van den kommandant, den 1sten luitenant Mekern, niet minder tevredenheid verdienen de overige troepen over de wijze, waarop zij hunne kameraden te hulp zijn gesneld en den last waarmede zij hunne moeijelijke dienst en niet minder moeijelijke marschen hebben waargenomen. Allen verdienen mijnen lof.

Inzonderheid moet ik mijne tevredenheid betuigen over den majoor Maubach, kommandant der Chinesche districten, den kapitein Verspijck, wd. adsistent-resident van Montrado, kapitein Yske, militair kommandant te Lara, den 1sten luitenant Hamel, die van uit Benkajang het bevel te Loemar is gaan op zich nemen, daartoe gelast door den kapitein Yske, en zijnen post trouw heeft verdedigd; en voorts nog den 1sten luitenant von Koch, voor zijne beleidvolle wijze van handelen, door op het eerste gerucht met een detachement van Seminis over Sepang naar Loemar te snellen.

Het grootste gedeelte der Loemarsche bevolking is te Loemar teruggekeerd en heeft mij verzocht den verbranden bazaar wederom te mogen opbouwen, hetgeen ik hun heb toegestaan en tevens vrijgesteld van heerendiensten voor den tijd van zes maanden. Het kongsiehuis heb ik door de mijnwerkers, die deel aan den opstand genomen hebben, doen afbreken en moeten dezen een kampement voor de te Loemar tijdelijk achterblijvende troepen, ter sterkte van 100 man, maken; en voorts met den meesten spoed afmaken de groote wegen tusschen Loemar en Benkajang en Loemar en Ledo.

(*Javasche Courant van den 27sten Augustus.*)

Wester-afdeeling van Borneo. — De berigten over de maand Julij jl. behelzen het volgende:

Overal heerschte rust en tevredenheid. Loemar, het tooneel van den jongsten opstand (zie onze nommers van den 30sten Julij [*Staats-courant* n°. 238] en den 16den Augustus jl. [zie hierboven]) werd langzamerhand weder door de bewoners opgezocht; een groot gedeelte bevond zich echter nog hier en daar verspreid. De bevolen herbouw van het kampement te Loemar vorderde goed.

Met de wegen werden in de Chinesche districten overal goede vorderingen gemaakt.

Ten einde de Daijakkers meer met ons in aanraking te brengen en daardoor den op hen drukkenden last van den sera-handel te vernietigen, zouden te Singkawang, Montrado, Benkajang en Loemar, alwaar de meeste troepen vereenigd zijn, bazaarloodsen worden opgerigt, waaronder zij om de acht of veertien dagen hunne koopwaren ter markt kunnen brengen.

Te Pamangkat (Sambas) waren al de rijstvelden op nieuw beplant, het jonge gewas stond zeer goed.

Te Pontianak namen handel en welvaart zigtbaar toe; aan de wegen werd met lust gearbeid.

De resident der Wester-afdeeling van Borneo bezocht, met Zijner Majesteits stoomschip *Borneo*, Soekadana. De rivier van Simpang werd opgestoomd en het eiland Karimatta bezocht. Nergens werd eenig spoor van zeeroovers gevonden, die zich in die streken, volgens berigten, in eenen geruimen tijd niet vertoond hadden.

Te Landak en Taijan hield de bevolking zich overal bezig met het bebouwen der ladangs.

— Dezelfde courant bevat het volgende overzigt der verrigtingen van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie, als een vervolg op het voorkomende in n°. 48 der *Javasche Courant* (zie *Staats-courant* n°. 208):

Na afloop der reize van Zr. Ms. fregat *Prins Frederik der Nederlanden* naar Atjin en het bezoeken der peperhavens dier kust, was hetzelve ter reede Padang teruggekeerd, om de noodige victualie en water in te nemen, na afloop waarvan den 10den Julij de terugreis naar Java werd ondernomen en vijftien dagen daarna ter reede Batavia geankerd.

De rust op het eiland Battam, nabij Riouw, tusschen de oproerige Chinezen hersteld zijnde, maakte de schoenerbrik de *Egmond* zich gereed voor eenen kruistogt om de Noord en het bezoeken der Natuna-eilanden, welke reis men wijzigde na bekomen berigt, dat de bewoners van Sekana zich aan zeeroof in straat Boelan en verder om de Noord, hadden schuldig gemaakt.

De *Egmond* was daarop, het eiland Lingga aandoende, alwaar den Sultan een bezoek werd gebragt, naar het eiland Selinsing gestevend, en waren de kruisbooten en sampangs-pandjang middelerwijl van uit Riouw om de Noord vertrokken, om zoo doende de zeeroovers bij mogelijkheid in te sluiten.

Dit mogt echter der gezamenlijke magt niet gelukken, omdat die zeeroovers om de West waren ontsnapt en vermoedelijk buiten onze bezittingen zich in de nabijheid van het eiland Pinang ophielden.

Zr. Ms. stoomschip *Borneo* kwam den 7den Julij ter Westkust van Borneo aan, alwaar alles volmaakt rustig werd bevonden.

Zr. Ms. fregat *Palembang*, vergezeld door het stoomschip de *Admiraal van Kinsbergen*, zoomede de kruisbooten n°. 18 en 50, volbragten de onvermijdelijk geworden bestraffing der inwoners van de aan zee gelegen kampongs Tapallang en Tandjong Kait, voor den gepleegden roof en het verbranden van de Nederlandsch-Indische schoener *Abdul Rachman*, voor welke, met het met die bevolking gesloten contract, tegenstrijdige handelingen zij nalatig of onwillig of niet bij magte waren de verlangde schadevergoeding te geven.

Tot dat einde verliet deze scheepsmagt den 10den Junij jl. de reede van Macassar en kwam na de bestraffing dezer bevolking den 30sten daaraanvolgende ter reede van voornoemde plaats weder ten anker.

Het hoofd eener kampong, Koepo genaamd, beschuldigd zijnde van het leveren van ammunitie aan en het heulen met zeeroovers, welke in den jongsten tijd op de kusten hadden geroofd, en die toegelaten had den openlijken verkoop van slaven, stoomde de *Admiraal van Kinsbergen* met de kruisbooten n°. 18 en 50 derwaarts, tot het doen van een naauwkeurig onderzoek naar deze zaak, en tevens, zoo het mogelijk ware, die ongelukkigen uit hunne slavernij te verlossen.

Geene kampong van dien naam werdt echter ontdekt en bleek het later, dat kampong Tjinrana vermoedelijk die was, welke bij ons onder den naam van Koepo bekend staat, zoomede dat de ontvangen berigten aangaande het misdrijf door dat hoofd, Maradia genaamd, begaan, als onbewezen moesten worden beschouwd.

Zr. Ms. stoomschip *Suriname* verliet tot het doen van eenen kruistogt op zeeroovers, welke zich volgens berigten in de wateren van Sumbawa hadden vertoond, den 2den Junij jl. de reede van Macassar, doch mogt het ditmaal niet gelukken iets meldingwaardigs op dezen togt te ontmoeten, waarna hetzelve den 15den daaraanvolgende te dier reede weêr ankerde.

Den 25sten Junij ondernam andermaal de stoomer *Suriname* eenen kruistogt op zeeroovers en verliet dezelve de reede Macassar, ten einde bij het eiland Saleijer een naauwkeurig onderzoek omtrent het verblijf dier onmenschen in te stellen, doch mogt het dien stoomer ook nu niet gelukken op dezen togt daarin te slagen, dewijl zij den 11den te voren van dat eiland vertrokken waren, alwaar zij 23 mannen en 2 vrouwen hadden weggevoerd. Eenige dagen geleden had men volgens rapporten deze misdadigers in staat Boeton gezien, ongeveer 17 Bintahpraauwen sterk, alle van Solo Balangiengie afkomstig.

De stoomer *Admiraal van Kinsbergen* verliet deszelfs station Macassar op den 7den Julij, en kwam den 11den daaraanvolgende ter reede Soerabaija ten anker, ten einde aldaar eenige herzieningen aan deszelfs roer te ondergaan, waarna hetzelve bestemd was om naar Batavia op te komen en zoo doende den 25sten Julij jl. aldaar ankerde.

Deze stoomer bragt het berigt mede van den afloop der expeditie naar Tomorie.

De stoomers *Vesuvius* en *Celebes*, vergezeld van de N.-I. bark *Soen Dulgair*, welke laatste bestemd was tot het overvoeren van troepen enz., vingen op den 25sten Junij jl. de expeditie naar de Tomorie-baai aan, na alvorens de verdeeling der troepen op de verschillende bodems te hebben bewerkstelligd.

De *Soen Dulgair* was eerst op den 24sten Mei jl. geheel en al gereed om de troepen te kunnen innemen en werd dien dag gebezigd tot het aan boord brengen der goederen, bestemd voor bovengenoemde expeditie, zoomede tot het inschepen der manschappen.

Aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius* scheepte zich de gouverneur der Molukkos, 3 prinsen, 110 man hulptroepen en 19 bedienden in, terwijl aan boord van de *Soen Dulgair* zich inscheepten de majoor-kommandant der expeditie, 11 officieren, 226 onderofficieren en manschappen, benevens 280 man hulptroepen.

De stoomschepen deden op die reize naar Tomorie het eiland Bangaai aan, ten einde van daar hulptroepen in te nemen.

Als een gezondheidsmaatregel werden voorloopig de expeditionaire troepen aan boord van de *Soen Dulgair* gelaten, tot dat men dezelve direct naar Tampira zoude kunnen overvoeren.

De berigten, die zij bij hunne aankomst aldaar inwonnen, zoowel wat de weêrsgesteldheid als de hulpmiddelen en strijdkrachten der Tomoriers betrof, waren zeer uiteenloopend.

Na eene korte beraadslaging kwam men overeen, om onder de leiding van een der Ternataansche hoofden en een honderdtal Ternatanen, zoomede 3 à 400 man Tomboekers, de rivier op te varen en Tampira in bezit te nemen, om aldaar een kampement voor de troepen op te rigten, en werd tevens de rijks-secretaris Soleijman met die magt naar boven gezonden, ten einde zich in relatie te stellen met de Tomoriers en hun de noodige voorstellen tot onderhandeling te doen.

Den 2den Junij vertrok men daartoe; doch kwam men terug met het berigt, dat alle pogingen ten dien einde vruchteloos waren gebleven, aangezien men hen met geweerschoten had ontvangen, waardoor zij genoodzaakt waren geworden terug te keeren, en was het uit de houding der Tomoriers op te maken, dat zij op geene wijze tot onderhandeling over te halen waren, dan door kracht van wapenen. De hulptroepen hadden zich intusschen meester gemaakt van Tampira en aldaar een kampement opgerigt. De weg van Tampira naar Oesondouw was volgens opgave alleen door één ongewapend man begaanbaar en besloot men aldus een weg derwaarts midden door het bosch te hakken.

Zoowel door den gouverneur als door den majoor werd bij den kommandant der *Vesuvius* aangedrongen, om een landingsdetachement te zamen te stellen uit de geweerdragende manschappen der beide stoomschepen, onder de bevelen van den luitenant-ter-zee 1ste klasse H. P. van Boneval Faure, terwijl tevens een der officieren belast werd met de opname der rivieren.

Den 17den werd het oorlogsmaterieel en de troepen in de praauwen, daarvoor bestemd, ingescheept, en vertrokken dezelve den 18den daaraanvolgende naar Tampira.

Den 20sten werd besloten nog dienzelfden dag een aanvang te maken met de krijgsoperatien, en reikte men zoowel aan de hulp- als aan de geregelde troepen de vaandels uit, waardoor de geestdrift der soldaten niet weinig werd opgewekt. Na deze plegtigheid werd een aanvang gemaakt met eene militaire verkenning naar de zijde van Oesondouw. In den namiddag van den 20sten verliet de kommandant der *Vesuvius* Tampira en keerde om 5 ure naar deszelfs bodem terug, waarna onmiddelijk de landingsdivisie werd gereed gemaakt, om den volgenden dag naar opgenoemde plaats te kunnen vertrekken.

Den 21sten aldaar aankomende werden onmiddellijk de troepen op hunne posten door de mariniers vervangen, om zoo doende den majoor-kommandant der expeditie in de gelegenheid te stellen om met zijne geheele magt naar het tooneel des oorlogs te kunnen oprukken. Men viel Oesondouw op drie verschillende punten aan, doch er werd uit hoofde de zeer moeijelijke ligging der benting en kampong, waar de troepen verblijf moesten houden, besloten voor dien avond te retireren.

Hoe kort dit gevecht ook ware geweest, zoo merkte men echter op, dat er door onze tegenpartij veel schade was geleden, terwijl onder de onzen slechts een gesneuvelde en drie verwonden werden geteld.

Den 23sten ontving men het berigt dat Oesondouw zich had onderworpen.

De geheele magt, die in den vroegen morgen van den 22sten vertrokken was, kwam des voormiddags omstreeks ten 11 ure te Oesondouw aan, nam dadelijk deel aan de attaque en loste de vermoeide strijders, die alstoen in hun bivouak terugtrokken, af. Naauwlijks waren zij aldaar aangekomen of men zag op de benting de witte vlag waaijen en kwamen 4 der hoofden naar beneden, met zich brengende eene witte kip, ten teeken van onderwerping.

De rijks-secretaris Soleijman, benevens 250 Alfoeren, werden op eene verkenning uitgezonden naar Oessem-Batoe; doch bij het naderen dezer magt verlieten de Tomoriers ook deze sterkte en kwamen de onzen zonder den minsten tegenstand aldaar binnen.

Den 25sten werd door dezelfde magt een dergelijke togt naar Tosfontoekoe gemaakt, doch aldaar aankomende vond men alles verlaten. De poging tot onderhandeling mislukt zijnde, trokken de troepen terug en kwamen den 27sten weder te Tampira aan.

Hoewel de Makanliers niet in onderwerping kwamen, zoo was dit geen bezwaar om de expeditie te staken, dewijl men tot de overtuiging was gekomen dat de schrik onzer wapenen voor den vervolge Tomboekes zoude vrijwaren voor vijandelijke aanvallen der Tomoriers.

De gedetacheerde zeelieden, welke alsnu van hunne posten konden gemist worden, keerden terug en kwamen den 28sten daaraanvolgende weder aan boord hunner respective bodems.

De militaire operatien in deze streken zoowel voor de land- als zeemagt afgeloopen zijnde, keerden de schepen met de troepen aan boord terug naar de plaatsen hunner bestemming en vertrok de *Celebes* naar Macassar, om eenige officieren en minderen der zeemagt naar Java over te voeren en te Soerabaija herstellingen te ondergaan.

Den 23sten Mei vertrokken twee transportschepen, zoomede den 25sten daaraanvolgende Zr. Ms. schroefschoener *Montrado* van uit Macassar naar Atapoepoe tot het ondernemen en zoo mogelijk beëindigen der expeditie op voornoemde plaats.

Zoodra de *Montrado* aldaar was aangekomen, werd het noodige onderzoek ingesteld [illegible] mogelijk [illegible] het belang der expeditie te kunnen [illegible], terwijl de kruisbooten in het diepe der binnenbaai hare ankerplaats kozen.

De bemanning eener kruisboot werd versterkt door 1 scheeps-onderofficier, 2 kommandeurs en 2 laders, om zoo doende eene genoegzame sterkte te formeren, en met zekerheid de koelies te kunnen debarqueren.

Vrijdag den 30sten Mei jl. kwamen de beide transportschepen, en Maandag daaraanvolgende de schoener *Fulken-Soat* ter reede Atapoepoe ten anker.

Na gehouden conferentie van den resident met de verschillende radja's van Djenilo Tialarang en Harninno vernam men, dat tegen de oprigting eener redoute aldaar geene bezwaren bestonden, maar dat men integendeel goede hulp van de Chinezen te wachten had, hetgeen toe te schrijven was aan den indruk, dien de aldaar aanwezige magt had veroorzaakt, en moest men zich nu alleen maar wapenen tegen een onvoorzienen aanval van den radja van Lidak, tot welk einde de *Montrado* van de zeezijde en eenige posten van de landzijde werden benuttigd.

Na al deze voorzorgen te hebben genomen, konde men genoegzaam berekenen, dat er geene bezwaren meer bestonden, en werd er een begin gemaakt met het aan den wal brengen der materialen, waarna men een aanvang maakte met de werkzaamheden aan de redoute, waartoe bereids de noodige opnamen waren bewerkstelligd.

(*Javasche Courant van den 30sten Augustus.*)

Batavia. — Het onderstaande dient ten vervolge op het berigt in ons nº. 66 [*zie hierboven onder 16 Augustus*] nopens de expeditie naar de Lampongsche districten.

Tjantie, Radja-Bassa en kampong Bondong waren, nevens Bandoeloe, den 16den met een groot deel der troepen bezet gebleven.

Den 17den werden de staf en de 1ste en 2de compagnie van het 11de bataillon weder ingescheept en een deel der artillerie en sapeurs naar Radja-Bassa en van daar den 18den 's ochtends met de bevolking van eenige omliggende kampongs, naar Bandoeloe gezonden, om die versterking te slechten.

Het doorkruisen en zuiveren van het land door mobile kolonnes nam nu een aanvang. Door de zeemagt, die de expeditie vergezelt, onder bevel van den kapitein-ter-zee Spengaard, werd, waar het kon, gelijktijdigheid en spoed in de ondernomen bewegingen ten zeerste bevorderd. Zij bestaat in Zr. Ms. fregat *Prins Frederik der Nederlanden*, de stoomschepen *Amsterdam* en *Admiraal van Kinsbergen*, eenige particuliere schepen (voor transport- en ziekenschepen daartoe ingehuurd, zijnde de *Cornelia*, de *Alcor* en *President Plate*), en het vereischte getal kruispraauwen, praauw-majangs en sampangs. De kleine gouvernementsstoomboot *Bennett* dient wijders voornamelijk tot onderhoud der communicatie langs de kust en met Batavia.

Den 18den vroegtijdig gingen de voor Kalianda en Patoeboe bestemde kolonnes op marsch, respectivelijk onder de majoors Boon van Ostade en Nauta. Op onderscheidene plaatsen was de bevolking aan het werk gezet om de wegen te verbeteren. De kolonne van den majoor Boon van Ostade kwam nog dien dag te Waij-Orang aan (N.N.W. van het gebergte Radja-Bassa). De pangeran van Tarabangie zou hem, met het noodig gewapend gevolg, behulpzaam zijn tot voorkoming van het ontwijken der voortvlugtige opstandelingen; waartoe welligt, door dien pangeran, met ondersteuning der troepen, eene poging op Blanga en Assahan zou worden gedaan.

De hoofdmagt ontruimde bijna geheel de kampongs Radja Bassa en Tjantie, om de onder te melden bewegingen te ondernemen. Voor Radja Bassa bleef echter Zr. Ms. fregat *Prins Frederik* liggen, ook om met een honderdtal manschappen van de landingsdivisie eene demonstratie naar den kant van Bandoeloe en Merak te doen, en zoo noodig aan den te Tjantie gebleven regent van Telok Betong hulp te verleenen.

Den 19den werd, ten $4^1/_2$ ure, de kommandant der 3de compagnie met een peloton in de rigting van Hawi-brah uitgezonden. De weg was uiterst moeijelijk en op sommige plaatsen slechts met behulp van struiken en al klimmende af te leggen. De oemboel Lebak, die men eerst moest passeren, bestaat uit een zestal woningen, die men verlaten en meerendeels vernield vond. Hawi-brah, dat slechts twee nog nieuwe woningen bevatte, werd ten $7^1/_2$ ure bereikt. Deze plaats was blijkbaar met spoed verlaten. Men vond er den rok van pangeran Singa Branta (hem in der tijd geschonken door een Engelsch infanterie-officier, die Radja Bassa bezocht had), 2 donderbussen, 7 vaatjes buskruid en eene hoeveelheid padie en kookgereedschap; dit alles werd naar Bandoeloe gebragt.

Te vergeefs zocht men naar eenen weg van Hawi-brah naar de marga Dantaran. Doch des avonds ten 6 ure zond de kommandant der 3de compagnie berigt dat, met veel moeite, eene verbinding met Radja Bassa ontdekt was.

Zekere Miwah-Batin, bloedverwant van den pangeran Singa Branta, kwam dienzelfden dag te Bandoeloe, met 15 volgelingen zijne onderwerping aanbieden. Deze lieden werden in verzekerde bewaring gehouden. Door een hunner werd eene plaats aangewezen (bij Penninjawa

in de wildernis), alwaar 15 vaten buskruid en 1 ijzeren lilla met de noodige munitie werd gevonden.

Eene tweede verkenning werd van Bandoeloe over Tello en Tadjor naar Radja-Bassa ondernomen. De tusschenplaatsen werden vernield met het doel, om de opstandelingen te dwingen tot het verlaten van het gebergte en tot het aanbieden hunner onderwerping.

Terwijl dit een en ander meest ten zuiden en oosten van het gebergte Radja-Bassa plaats greep, was het overig deel der achtergebleven troepen niet werkeloos. Het hoofdkwartier met de 5de compagnie was mede den 19den naar Radja-Bassa gerukt, alwaar zich de 7de compagnie aan de kolonne aansloot en mede voortrukte tot Kenalie (het gebergte van het zuiden naar het noorden, doch ten zuiden der kolonnes onder de majoors Nauta en Boon van Ostade, en van Radja-Bassa enz. noordoostelijk en weder zuidelijk omtrekkende). Te Kenalie werd ten 7 ure rust gehouden. De 5de compagnie bleef daar gelegerd, terwijl de 7de met het hoofdkwartier voortrukte naar Bandeloe, welks versterkingen men nu geslecht vond, en alwaar men zoo goed mogelijk een onderkomen zocht.

In den loop van den 20sten werd door den kommandant der artillerie, die met weinige militairen op patrouille was gegaan, nog een ijzeren 3-ponds-kanon met eenige projectilen en kookgereedschappen gevonden. De kommandant der 3de compagnie kwam, na, op daartoe ontvangen last, Hawi-birah en Pawattang-Kandan vernield te hebben (ook de laatstgenoemde plaats was in overijlde vlugt verlaten), naar Bandoeloe terug. Een paar inlanders, die voorwaardelijke onderwerping waren komen aanbieden (zij wilden hunne wapenen niet afgeven), werden door die patrouilles in de wildernis opgevat en verder in bewaring gehouden.

Uit de rapporten dezer patrouilles, zoowel als van die welke daags te voren naar Tella en Tadjor gezonden was, bleek, dat de vijand op verschillende punten een aanzienlijken voorraad van levensmiddelen had opgeslagen. Voor zoover gebrek aan bruikbare paden en beschikbare koelies de aanbrenging daarvan belette, is die voorraad vernield.

Men had dusver (ook den 20sten gedurende een deel van den dag) te vergeefs de gevangenen ondervraagd en het terrein onderzocht, om een weg over het gebergte naar de marga's Negara-Ratoe en Dantarah te vinden. Men gaf het nu op om van die zijde met de te Bandoeloe gevestigde troepen op Ketimbang aan te rukken. Er werd nu besloten om met de 5de compagnie, de scherpschutters en 200 koelies over Kalianda derwaarts te trekken, terwijl de 7de compagnie Radja-Bassa bezetten en de artillerie en genie zich te Banding ophouden zoude, om een geschikt emplacement voor eene aarden versterking voor p. m. 75 man op te sporen.

De kommandant van Zr. Ms. fregat *Prins Frederik*, welk schip nog voor Radja-Bassa lag, werd, onder mededeeling van dat besluit, om toezending der ter uitvoering noodige maritime middelen, naar Banding verzocht. Den kapitein der genie Caspersz werd het bevel gegeven over de te Bandoeloe, Radja-Bassa en Banding te legeren troepen.

Den 21sten, met het aanbreken van den dag, werd de beraamde beweging ondernomen. Te Kenalie vereenigden zich weder de 5de en 7de compagnie. De regen, sedert den ochtend van den vorigen dag gevallen, bemoeijelijkte zeer den marsch die door het gebergte verder op Banding gerigt werd. De Afrikanen der 7de compagnie werden met den officier van gezondheid Rothe en den adspirant-intendant Mulder, te Radja-Bassa gevestigd.

Te Oedjouw, niet ver van Banding, ontmoette men 100 man der landingsdivisie, die eene demonstratie naar Bandoeloe deden. Zij kwamen ten 2 ure te Banding terug. Een Z.-W.-storm, die kort daarna eene praauw-maijang deed stranden, verhinderde hunne weder-inscheping. In afwachting van beter weder moest ook de voorgenomen togt der troepen naar Kalianda (over zee) uitgesteld worden.

Van den kommandant der landingsdivisie vernam men dat Dalm Mangkoe Boemi, hoofd der marga Dantaram, die door raden Intan en pangeran Singa Branta in den opstand was medegesleept, zich op de nadering der kolonne, die van Patoeboe, den 18den onder den majoor Nauta voortgerukt was, te Peningahan zonder slag of stoot op genade of ongenade had overgegeven, en reeds ter reede van Patoeboe op Zr. Ms. stoomschip *Amsterdam* was overgebragt. De kolonne van den majoor Boon van Ostade was, zonder tegenstand te ontmoeten, naar Negara Ratoe getrokken en had daar post gevat, doch nopens raden Intan niets zekers vernomen. Deze schijnt de eenige der oproerige hoofden te zijn, die zijne positie tracht te handhaven, daar uit alles gereedelijk is af te leiden dat pangeran Singa Branta, nagenoeg verlaten, in de hooge streken bezuiden den berg Radja Bassa zwerft, alwaar hij aanhoudend door patrouilles vervolgd en meer en meer van zijne hulpbronnen ontdaan wordt; zoodat ook zijne spoedige overgave te verwachten is.

Op aanwijzing van een gevangene vond men den 21sten nog weder nabij Lebok eene bronzen lilla en een vaatje buskruid, terwijl anderen bij het zweren van trouw op den Koran mede plaatsen aanwezen, alwaar nog wapens en munitien verborgen waren.

Vier der meest verdachte gevangenen werden aangehouden en de overigen ongewapend met hunne vrouwen en kinderen in vrijheid gesteld.

Eindelijk nog werd op dien dag de in de marga Radja-Bassa gevestigde Bantamsche bevolking naar Banding opgeroepen, en na van hare wapens ontdaan te zijn, in de verlaten huizen der kampong Soempoe en Katimbang gelegerd, ten einde zoo doende Singa-Branta meer en meer van aanhang te ontblooten. De gereede uitvoering van dit bevel was weder een sprekend bewijs van den indruk dien de expeditie en het voornemen om eene voldoende bezetting voortdurend in de Lampongsche districten te houden, op de bevolking gemaakt hebben.

Zonder vrucht is dusver door 150 Lampongsche koelies gearbeid om de te Banding gestrande praauw *Majang* vlot te krijgen; de zware zeeën maakten dat onmogelijk. De bemanning der praauw had in tijds zich zelve en een groot deel harer goederen gered en werd naar behooren verpleegd.

De gezondheidstoestand der troepen en koelies was zeer gunstig; zijnde er dusver slechts 18 Europeanen, 7 inlanders en 2 koelies ter verpleging naar het ziekenschip overgebragt. [*Zie lager, onder 10 September.*]

(*Javasche Courant van den 6den September.*)

Riouw. — Den 8sten Augustus jl. vielen er, op Poeloe Battam, meer bepaald te Soengie-Panna, gewelddadigheden onder de Chinezen voor.

Het bestuur te Riouw, daarvan onderrigt, zond onmiddellijk twee kruisbooten en twee gewapende sampangs-padjang, onder aanvoering van den inlandschen schrijver, vroeger gezaghebber over eene kruisboot, Aboe-Hassan, naar Soengie-Panna, met last om den stand van zaken aldaar op te nemen en om zich van de schuldigen, des noods door middel van wapenen, meester te maken.

Den 10den Augustus kwam deze magt voor de monding der Soengie-Panna, die voor de kruisbooten niet bevaarbaar is.

Aboe-Hassan, vergezeld van radhen Soeria-din-Ningrat en gevolgd door acht met geweren gewapende manschappen van de kruisbooten, begaf zich daarop in eene sampang-pandjang, waarin, hij door Hadjie-Ibrahim, vergezeld van eenige opvarenden der vaartuigen van Penjingat, werd nagevolgd.

Aan land gekomen, bereikten zij tegen 4 ure in den namiddag Pangkalan en aldaar de bangsal (schuur), waarin zich de kwaadwillige Chinezen ophielden. Bij hunne aankomst werden zij door een honderdtal sterk gewapende Chinezen aangevallen, die, niettegenstaande Aboe-Hassan hun vermaande om geene vijandelijkheden te plegen, een goed onderhouden vuur op hem en zijne manschappen rigtten.

Daarop begonnen ook de onzen het vuur te openen, doch Aboe-Hassan, wel begrijpende dat hij op die wijze met zijne weinige manschappen geen meester van het terrein zoude blijven, besloot om de Chinezen met de bajonet en de blanke wapens te bestrijden.

De vijand was echter niet te naderen dan over eene lange, slechts ééne plank breede brug.

Aboe-Hassan en zijne manschappen werden hierdoor evenwel niet afgeschrikt; maar voorafgegaan door eerstgenoemden en van nog een paar mannen van Penjingat gevolgd, vielen zij de Chinezen met zulk eene snelheid aan, dat deze al spoedig op de vlugt gingen met achterlating van vijf dooden.

Van de onzen bekwam slechts Aboe-Hassan eene ligte kneuzing aan den regter arm.

Terwijl de manschappen der kruisboot de Chinezen nog eenigen tijd achtervolgden, werd door het volk van Penjingat de bangsal der kwaadwilligen geplunderd en een groote buit aan wapenen, ammunitie, levensbehoeften enz. gemaakt.

Op het berigt van deze ontmoeting, den 11den Augustus, werden door het bestuur nog 2 sampangs-pandjang met 12 geweerdragende manschappen der kruisbooten en eenige ammunitie ter versterking gezonden.

Al de punten van Poeloe-Battam, waar de kwaadwilligen zich volgens geruchten ophielden, werden alstoen onderzocht, doch nergens heeft men hen meer aangetroffen.

Door de onzen zijn nog drie praauwen buit gemaakt, waaronder twee poekats, waarmede de verdreven Chinezen grootendeels op Poeloe-Battam zijn aangekomen.

Door de kwaadwilligen zijn zeven, binnen de grenzen van Soengie-Panna gelegen bangsals verwoest, de bij dezelve behoorende peper- en gambieraanplantingen zijn gespaard gebleven. De kwaadwilligen, tot de Sé-Tau (geslacht) behoorende, werden volgens opgave aangevoerd door zekeren Tan-Djising, die zich in de laatste tijden te Singapore moet hebben opgehouden en zich daar, zoo men veronderstelt, voor de onderneming tegen Soengie-Panna heeft uitgerust.

Zekere Tan Amoei, die Tan Djising in rang moest opvolgen, werd onder de lijken der verslagenen herkend.

Van 3 bangsals had het volk — behoorende tot de Sé-Tau — zich openlijk bij de kwaadwilligen aangesloten.

(*Javasche Courant van den 10den September.*)

Batavia. — Gedurende de maand Julij 1856 is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van f 889,523:10^{55}.

De ontvangst over de eerste zeven maanden van dit jaar bedraagt		f 4,660,512:04^{5}
Hieronder is echter begrepen:		
aan fictive regten op gouvernements-producten	f 1,106,051:01	
aan terugbetaalde regten	50,565:94	
		1,156,616:95
Zuivere ontvangst		f 3,503,895:29^{5}

Gedurende de eerste zeven maanden van 1856 is *meer* ontvangen dan gedurende datzelfde tijdvak in 1854 f 350,635:46; en *minder* dan in 1855 f 174,001:10^{15}.

Sumatra's Westkust. — Gedurende de drie laatste maanden had het in de afdeeling Mandheling slechts eenmaal geregend. Ook in de Padangsche Bovelanden werd over de droogte geklaagd; in den laatsten tijd hadden daar zware winden gewoed.

In de afdeeling Rau is de doorgang van de rivier Soempoer, door het oostelijk gebergte, wijder gemaakt, ten einde daardoor den waterstand in de valleijen van Loendoer en Rau te verminderen en de ongezondheid aldaar tegen te gaan.

De waterstand in de rivier Soempoer was 1.40 Ned. el gedaald en de bedding der Soempoer nabij Loender lag bij goed weder op sommige plaatsen droog.

Benkoelen. — In de afdeeling Kroë is de rijstoogst nagenoeg geheel mislukt. Ofschoon aanvankelijk reeds op eene minder goede uitkomst was gerekend, is niet meer dan *één vijfde* geoogst van hetgeen men nog gehoopt had te zullen erlangen.

Batavia. — De berigten nopens den voortgang der Lampongsche expeditie ingekomen, loopen van den 22sten tot den 31sten Augustus. [*Zie de vorige onder 30 Augustus.*]

Slechts het voornaamste daaruit wordt hieronder medegedeeld; een omstandiger verhaal zal in ons volgend nommer worden gegeven.

De storm, die nog den 22sten woedde, had, voornamelijk onder de praauwen maijang, die voor de communicatie met de schepen dienden, veel schade aangerigt. Den 23sten echter konden de aan wal geblevene landingsdivisie en een deel der naar Kalianda bestemde troepenmagt zich inschepen, terwijl de 5de compagnie den 21sten over land naar Waij-Orang vertrok.

Men vond (den 25sten) den majoor Boon van Ostade van Negrie-Ratoe naar Kalan verplaatst, terwijl de magt van den majoor Nauta grootendeels te Peningahan gelegerd was.

Door middel van patrouilles hadden deze hoofdofficieren eene geregelde gemeenschap tusschen hunne kolonnes onderhouden. De gezondheidstoestand dier troepen liet niets te wenschen over.

Den 25sten en 26sten nog tot noodige voorbereidingen, vooral tot terreinverkenningen besteed zijnde, werden den 27sten alle beschikbare troepen, in drie kolonnes verdeeld, van Kalan, Koenjaja en Peningahan, met het hoofdkwartier in beweging gesteld. Daags te voren was reeds een detachement, onder den kapitein-adjudant Weitzel, naar Merambong vooruitgezonden, met last om andere in de voorhoede staande detachementen aan zich te trekken, en vergezeld van deze en van den pangeran

van Tarabangie, met 20 zijner hoelabalangs vooruit te dringen, zoo lang zulks zonder te zwaren tegenstand kon plaats hebben.

De vrees der bevolking voor radhen Intan maakte het hoogst moeijelijk goede gidsen voor deze beweging te verkrijgen.

In den ochtend van Merambong vertrokken, bereikte de voorhoede van het detachement van den kapitein Weitzel, na eenen marsch van $1\frac{1}{2}$ uur, eene verhakking, waaraan de vijand nog arbeidde en die, na eene korte verdediging, verlaten werd. Op den verderen marsch had nu de voorhoede aanhoudend schoten te wisselen met een vijand die nergens stand hield, tot dat men, weder $1\frac{1}{2}$ uur later, omstreeks $9\frac{1}{2}$ ure in den ochtend, berigt ontving dat de spits der voorhoede eene vijandelijke benting bereikt had. Na den afloop van het gevecht, dat nu volgde, vernam men dat die sterkte Gala-Tanah heette.

Door het verkeerd verstaan van een kommando, dat alleen aan de scherpschutters gerigt was, en de te groote geestdrift der troepen, die reeds zoolang in hare hoop om den vijand te ontmoeten, te leur gesteld waren, geraakte bijkans de geheele magt van den kapitein Weitzel gelijktijdig in gevecht. De hoofdmagt, met kolonel Waleson daar aankomende, vond hen bezig om een tweeden aanval tegen de genoemde sterkte te rigten. Weldra echter kwam er berigt, dat zij door den vijand in overijling verlaten was.

Bij deze ontmoetingen werd een Europeesch fuselier door 's vijands vuur gedood, vijf Europeanen en vier inlanders en een der haloebolangs ernstig, vijf Europeanen en een inlander ligt gekwetst. In de sterkte vond men eene belangrijke hoeveelheid munitien, doch geen geschut meer.

Zonder oponthoud, doch met onbeschrijfelijke inspanning, door het uiterst moeijelijke terrein veroorzaakt, werd nu de vijand door onze dappere, doch reeds zeer afgematte troepen achtervolgd.

Na een half uur marcherens stiet men op eene tweede zware versterking, Pematang Sentok genaamd. Bij de eerste schoten sneuvelde hier een onzer inlandsche fuseliers. Om de troepen zoodra mogelijk uit hare weinig gedekte stelling te leiden, werd onverwijld de bestorming der op eene steile hoogte gelegene benting bevolen; doch op dit gezigt vlugtte de vijand weder met de meeste overhaasting, onophoudelijk door de onzen vervolgd wordende.

Op die wijze bereikte de hoofdmagt Ketimbang, radhen Intan's verblijfplaats, die ten 12 ure bezet werd. De dappere voorhoede, die den vijand door bijna ondoordringbare hindernissen nog zoo lang doenlijk op de hielen was gebleven, keerde om 1 ure ook naar Ketimbang terug.

Daar werd nu eene voor de troepen noodige rust gehouden. Terwijl de soldaten van hun voorraad nuttigden, kwam, over een dusver onopgemerkt bergpad, de kolonne van den majoor Nauta (van Peningahan) opdagen, die zonder gevechten, maar zoo mogelijk langs nog vermoeijender wegen, den doortogt herwaarts had gevonden, onder weg eene verlatene benting aantreffende, in welke nog een stuk geschut, een voorraad munitie enz. voorhanden waren.

Een deel der troepen werd nu naar Merambong teruggezonden om de entkoming van vijanden langs die zijde te beletten, en nam men verdere maatregelen zoowel tot dat einde als ter verzorging onzer troepen. Het bivouak werd in radhen Intan's sterkte opgeslagen, voor welks hoogte, 3,500 à 4,000 voet boven de zee, de heldere wachtvuren onzer soldaten den vreedzamen Lamponger de tuchtiging der roovers en muitelingen verkondigde, op eene wijze die niet ligt vergeten zal worden.

Het bevel over Ketimbang werd, onder verstrekking der noodige instructien, opgedragen aan den kapitein Tuckerman, met wien een detachement van ruim 100 man die plaats bezet bleef houden. De overige troepen keerden naar de vroegere standplaatsen Loenjaja, Peningaham, Merambong en Kalan. Te Koenjaja vond men de daags te voren geëvacueerde gewonden blijmoedig en goed verpleegd weder.

Alvorens nieuwe bewegingen te ondernemen, werd den 29sten aan de troepen eene rust gegund, die zij, tot het nazien hunner wapenen en kleederen, behoefden. De kommandant der expeditie gaf tevens in eene dagorder zijne bijzondere tevredenheid over de houding en de verrigtingen der troepen te kennen.

Daar na den val der genoemde versterkingen geen belangrijke tegenstand van de zijde der muitelingen meer te wachten is, zouden voorloopig de transportschepen *Alcor* en *President Plate*, met de medegevoerde artillerie- en genietroepen en materieel naar Batavia worden teruggezonden. Detachementen van elk dier wapens zouden, onder de luitenants Gorissen (artillerie) en Schepers (genie en sapeurs), met eenig materieel achterblijven.

Nog steeds is de gemeenschapsweg, die verondersteld wordt tusschen Bandpeloe en Ketimbang te bestaan, niet ontdekt kunnen worden.

Het land wordt voortdurend door patrouilles bekruist; hier en daar is nog meer geschut en munitie gevonden en medegenomen, of vernield.

Er was bevel gegeven om in den nacht van den 30sten een detachement uit te zenden tot het overvallen van Ragok, alwaar Singa-Branta gezegd werd zich op te houden.

Van den bijstand der zeemagt, die de expeditie vergezelt, en de met haar heerschende goede verstandhouding, wordt bij vernieuwing met den meest mogelijken lof gesproken.

De *Javasche Courant* van den 6den September behelst den volgenden

STAAT van den stand van het rijstgewas onder ultimo Julij 1856, zoomede opgave der gedurende den loop van het jaar in- en uitgevoerde hoeveelheden rijst en padie.

RESIDENTIËN en AFDEELINGEN.	Gemiddelde prijs per pikol ordinaire soort rijst in Julij. 1855.		1856. Recepissen.		Voor den handel zijn gedurende het loopende jaar opgegeven, als: UITGEVOERD. Rijst in pikols. Naar plaatsen op Java.	Naar plaatsen buiten Java.	Padie in pikols. Naar plaatsen op Java.	Naar plaatsen buiten Java.	INGEVOERD. Rijst in pikols. Van plaatsen op Java.	Van plaatsen buiten Java.	Padie in pikols. Van plaatsen op Java.	Van plaatsen buiten Java.	STAAT VAN HET GEWAS en UITZIGTEN MET BETREKKING TOT DEN OOGST.
Bantam	f 4	92	f 3	60	63,242		280		2,506		871		Gunstig.
Batavia	4	40	4	60	908	433,369	—	4,422	503,296	6,370	a 5,855	—	Buitengewoon gunstig.
Buitenzorg	4	80	4	50	b	—	b	—	b	—	b	—	Gunstig.
Krawang	3	60	3	30	23,713	—	1,920	—	23,104	—	—	—	Vrij gunstig.
Preanger regentschappen	2	42½	2	60	c 16,082		5,696		1,090		—	—	Zeer gunstig.
Cheribon	4	60	2	82	81,670	26,147	1,903	—	4,383	—	—	1,561	Zeer gunstig.
Tegal	3	92	2	68	10,459	27,349	d 13,647	—	10,056	—	d 1,800	—	Zeer gunstig.
Pekalongan	4	—	4	—	1,992	—	—	—	6,062	—	3,846	—	Zeer gunstig.
Samarang	3	30	2	22	16,613	87,099	607	—	434	—	90	—	Gunstig.
Japara	3	19	2	57	e 21,868	6,442	10,140	1,307	9,435	71	11,773	119	Zeer gunstig.
Rembang	3	60	1	75	27,250	5,874	* 5,398	—	20,398	—	* 6,388	—	Gunstig.
Soerabaija	3	90	3	60	155,802		14,130		10,177		550		Bijzonder gunstig.
Pasoeroean	5	25	4	—	1,943	—	3,893	—	4,291	—	327	—	Buitengewoon gunstig.
Probolingo	6	60	4	30	473		13,933		2,950		277		Gunstig.
Bezoekie	4	60	3	100	1,536	—	19,719	—	708	250	67	—	Gunstig.
Banjoewangie	3	26	3	15/60	14,291	359	4,566	—	—	195	—	—	Gunstig.
Banjoemaas	3	26	2	05	130		531		250		789		Gunstig.
Bagelen	3	99	3	12	1,203		1,017		2,961		962		Zeer gunstig.
Kadoe	4	—	3	5/60	15,557		2,437		1,715		239		Zeer gunstig.
Djokjakarta	5	08	4	10	—	—	—	—	—	—	—	—	
Soerakarta	4	22	2	74	—	—	—	—	—	—	—	—	
Madioen	3	30	1	55	17,684		* 4,238		14,631		* 5,155		Zeer gunstig.
Patjitan	3	15	4	10	920	—	27	—	401	—	18	—	Buitengewoon gunstig.
[illegible]	3	50	2	1/4	110,000		* 1,200	—	—	—	—	—	Zeer gunstig.
Kedirie	4	50	2	3/4									

a Ongerekend 13,438 bos padie. *b* Onbekend. *c* Het verschil van dit cijfer met de cijfers over de maanden April, Mei en Junij moet worden toegeschreven aan ontvangen foutive opgaven, waardoor in die maanden 35,775 picols te veel voor den uitvoer zijn opgebragt. *d* Sanga's. *e* Veranderd ingevolge latere verbeterde opgaven. * Hamatten.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden:

1°. vel 7 van het BIJBLAD I, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting der Eerste Kamer van den 30sten dezer;

2°. vel 30—37 der *Bijlagen* van het BIJBLAD II, inhoudende een gedeelte van het Verslag van het beheer en den staat der koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, voor zooveel betreft Nederlandsch Oost-Indië;

3°. vel 66 dierzelfde *Bijlagen*, behelzende het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor het ontwerp van wet tot vaststelling der Middelen tot dekking der uitgaven begrepen in de begrooting van Staatsuitgaven voor 1857.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

De Londensche *Morning Post*, een orgaan van het Engelsche gouvernement, behelst in zijn nommer van gisteren (Donderdag), naar de telegraaph meldt, een hoofdartikel waarin erkend wordt, dat er over de aangelegenheden der Donau-Vorstendommen verschil van gevoelen tusschen Frankrijk en Engeland bestaat, maar tevens wordt beweerd dat het bondgenootschap tusschen die mogendheden daardoor geene afbreuk lijdt en dat daarin alzoo geen grond gelegen is om eene verstoring van Europa's rust te vreezen.

Een ander ministerieel blad van Londen, de *Globe*, deelt in zijn nommer van jl. Woensdag een schrijven uit Parijs mede, waarin het volgende voorkomt.

» De door Engeland en Oostenrijk in de Levant aangenomen houding zal, naar men vreest, het Oostersche vraagstuk nog meer ingewikkeld maken dan het uit zijnen aard is; maar Fransche staatsmannen vergeten, dat die houding het gevolg van Ruslands kwade trouw alleen is, en dat de tegenwoordige moeijelijkheden ongetwijfeld zouden verhoed geworden zijn, indien Frankrijk met meer kracht gehandeld had toen het geschil betreffende Bolgrad oprees.

» Men gelooft dat de bij het vredesverdrag betrokken mogendheden bepaalde schikkingen zullen treffen, waardoor de Oostersche aangelegenheid spoediger tot beslechting zal komen dan verwacht werd. Rusland zal zijne ongegronde aanspraak op het bezit van Bolgrad en van het Slangen-eiland intrekken, terwijl het Engelsche eskader zich ten gevolge daarvan weder naar de Middellandsche Zee zal begeven. Dan moet het verblijf der Oostenrijksche troepen in de Vorstendommen ook ophouden, dewijl daarvoor dan niet langer genoegzame grond bestaat. Een plan van die strekking is thans in overleg tusschen het Fransche kabinet en den heer Kisseleff, Ruslands gezant, die dezer dagen te Parijs aangekomen is en eerstdaags zijne betrekking officieel zal aanvaarden, maar reeds dadelijk met den Franschen minister van buitenlandsche zaken in betrekking is getreden.

» De eerstvolgende veertien dagen zullen vruchtbaar in diplomatieke gebeurtenissen zijn. Maar dit kan het Europesche publiek als zeker aannemen: er kunnen geene ernstige verwikkelingen oprijzen, want de bijzondere belangen der groote mogendheden loopen zoo wijd uiteen, dat volkomen overeenstemming tusschen twee van haar over de Oostersche aangelegenheden iets onmogelijks is; en derhalve bestaat er geen gevaar voor Europa's evenwigt."

— Blijkens een telegraphisch berigt uit Weenen van jl. Woensdag was aldaar onder het publiek niets bekend geworden, wat licht verspreidde over het verschil tusschen de berigten der Weener en der Parijsche bladen betrekkelijk de verwijdering der vreemde krijgsmagt uit het Turksche gebied.

— De *Pays*, een ministerieel blad van Parijs, zegt in zijn nommer van gisteren: » Is het waar, dat Turkije, met den tekst der verdragen in de hand, aandringt op de verwijdering der buitenlandsche krijgsmagt uit de Vorstendommen en uit de Zwarte Zee? Dat houden wij staande, hoewel het door de dagbladen van Weenen en Londen tegengesproken wordt.

» Deze tegenspraak kunnen wij ons niet anders verklaren dan uit het gebruik van dubbelzinnige bewoordingen. Het kan zijn, dat te Weenen nog geene officiele kennisgeving van de jongste besluiten der Porte was ontvangen, en dat de Oostenrijksche dagbladen gemeend hebben een stellig feit te kunnen loochenen om reden dat het nog niet officieel bekend was, en welligt ook in de hoop dat het ophouden zou, waar te zijn. Maar wat ook te Weenen voorgevallen zij, wij houden de juistheid staande van ons berigt over hetgeen te Konstantinopel gebeurd is.

» Wij hebben berigt, en het is eene uitgemaakte daadzaak, dat het Turksche ministerie besloten heeft de zeeëngten met den 28sten October voor alle vreemde oorlogsvlaggen te sluiten, omdat met dien dag, zijns erachtens, de bepaalde termijn voor de ontruiming van het Turksche gebied verstrijkt; uit dien hoofde verlangt het, dat de Oostenrijksche troepen de Vorstendommen, en het Engelsche eskader de Zwarte Zee thans verlaten. Dit tweeledige besluit is bij eene circulaire van de Porte medegedeeld aan alle te Konstantinopel gevestigde vertegenwoordigers van andere Staten.

» Deze kennisgeving maakte groote opschudding en had allerlei knieperijen ten gevolge. De Britsche gezant zocht ook dit maal weder, met de middelen die hij heeft om invloed uit te oefenen, zijnen wil aan de Porte op te dringen; en door zijnen heftigen aandrang heeft hij het werkelijk zoo ver gebragt, dat het ministerie eene korte wijle wankel stond.

» Maar het ministerie heeft in dezen kampstrijd de bovenhand behouden; geschraagd door eene getuigenis van des Sultans vertrouwen, is het op zijnen post gebleven; en de staatkunde, die het voornemens was in toepassing te brengen, houdt in vollen omvang en met al hare gevolgen stand.

» Zoo kan men de herhaalde tegenspraak der Oostenrijksche dagbladen verklaren, het zij dat de waarheid hun niet bekend was, of dat zij op het welslagen der pogingen van den Britschen gezant staat maakten en het koene besluit der Porte met het ministerie zelf vervallen achtten.

» Wij bejammeren het, dat Konstantinopel thans weder, gelijk in vroegeren tijd, het tooneel is van eindelooze knieperijen, die den gang der openbare aangelegenheden belemmeren, de harten bederven, en regtstreeks inloopen tegen het doel waarnaar in de laatste jaren gestreefd is.

» Nadat er een oorlog gevoerd was om aan de Porte de vrijheid van handelen terug te geven en haar aan den uitsluitenden invloed van eenige andere mogendheid te onttrekken, door haar in het Europesche statengezin als een lid op te nemen, mogt men hopen dat men niet langer dien kampstrijd om het overwigt zou zien tusschen mededingers die elkander de loef trachten af te steken door omverwerping van al wat hun in den weg schijnt te staan; dit althans was niet te verwachten, dat men in dien strijd zich niet ontzien zou de uitvoering der bepalingen van een door Europa plegtig gesloten vredesverdrag tegen te houden.

» De onafhankelijkheid des Turkschen rijks is door uitdrukkelijke verdragsbepalingen verzekerd en gewaarborgd. De mogendheden, welke bijgedragen hebben om die onafhankelijkheid in stand te houden, behooren haar nu ook te eerbiedigen."

— Het grootheerlijke bevelschrift tot zamenroeping van eene volksvertegenwoordiging of Divan in Moldavie en in Wallachye is, gelijk men weet, door de Porte onlangs ter goedkeuring voorgelegd aan de vertegenwoordigers der mogendheden die het Parijsche vredesverdrag aangegaan hebben. Een bij de *Indépendance Belge* ontvangen schrijven uit Konstantinopel van 20 October meldt, dat het ontwerp door al de leden der Europesche commissie voor de reorganisatie van het bestuur der Vorstendommen afgekeurd wordt, omdat het de bevoegdheid der divans al te zeer beperkt en hen uitsluitend over de inrigting van het binnenlandsche beheer geraadpleegd wil hebben.

ITALIE.

Volgens een met hulp van den telegraaph ontvangen berigt uit Napels van jl. Maandag zouden het Engelsche en het Fransche gezantschap zich den volgenden dag over land naar Rome en van daar te scheep naar Marseille begeven. De vrees voor verstoring der openbare rust te Napels had zich nog niet bewaarheid, doch de overheid ging voort, tegen dat gevaar militaire voorzorgmaatregelen te nemen. Intusschen was er in de handelszaken eene merkelijke verflaauwing gekomen.

— De officiele *Moniteur* van Frankrijk berigt, dat den 28sten October jl. eene stoomkorvet van de Fransche vloot, de *Du Chayla*, van Toulon vertrokken is om eene zending in de Middellandsche Zee te vervullen.

— Uit Turyn wordt gemeld, dat de regering van Parma definitief besloten heeft, het tolverbond met Oostenrijk, hetwelk met dit jaar afloopt, niet te vernieuwen. Berigten die van eene voor Oostenrijk gunstiger gestemde zijde komen, maken daarvan geene melding.

— In de Londensche *Globe* leest men, dat een prelaat te Rome, die onlangs op sluikhandel betrapt was, deswege door den Paus streng gestraft is, zijnde hij afgezet en in een kerkelijk gesticht opgesloten.

RUSLAND.

Particuliere brieven uit St. Petersburg van 22 October melden, dat het Russische gouvernement besloten heeft, voortaan in de Middellandsche Zee een eskader van elf oorlogschepen te houden, en dat de bodems, waaruit dat eskader bestaan zal, deels van de te Kronstadt en deels van de te Helsingfors liggende divisie der vloot genomen zijn.

Een half-officieel dagblad van Parijs, de *Moniteur de la Flotte*, berigt dat de Levantsche divisie der Russische vloot georganiseerd, en geplaatst is onder bevel van den schout bij nacht Schultz, die zijne vlag op het schroefstoomlinieschip *Wiborg* geheschen heeft, zullende dit vaartuig zich naar den Piraeeus begeven, welke haven de hoofdstandplaats der Russische scheepsmagt in de Middellandsche Zee zal zijn.

— De Londensche *Times* van jl. Woensdag zegt in zijn beursberigt: » Telegraphische tijdingen uit St. Petersburg melden, dat de concessie tot het aanleggen van het groote spoorwegnet in Rusland aan eene Fransche maatschappij verleend is; de duur der concessie is tachtig jaren, en de lengte der aan te leggen spoorwegen omstreeks 2600 mijlen. Het gouvernement geeft een subsidie van omstreeks 15,000 pond sterling per mijl, en waarborgt eene jaarlijksche opbrengst van vijf per cent, waarvan een half per cent voor aflossing van het kapitaal dienen moet. In hoe ver deze voorwaarden voordeelig voor de ondernemers zijn, is nog de vraag, daar de kosten eerst na de opneming van het terrein geraamd kunnen worden. Eene andere vraag van belang is, binnen hoe veel tijd de werken voltooid moeten zijn, daar het totaal der kosten (omstreeks veertig millioen pond sterling) groot genoeg is om aan alle andere ondernemingen, in Rusland niet alleen maar ook elders, de noodige fondsen te onttrekken, en om den prijs van alle andere effecten op de Europesche geldmarkt neêr te drukken."

SPANJE.

Onder de fabrikanten in Catalonie was misnoegen en bezorgdheid verwekt door de benoeming van den heer Barzanallana tot minister van finantien, daar hij zich vroeger meer of min bepaald voor het beginsel van handelsvrijheid verklaard had. In de ministeriele dagbladen van Madrid leest men thans een van hooger hand medegedeeld artikel, inhoudende dat de tegenwoordige minister van finantien, hoe hij dan ook over staathuishoudkundige vraagpunten denke, overtuigd is van de verpligting des gouvernements om de nationale nijverheid te beschermen, en dat alzoo de fabrikanten in Catalonie geene behandeling van hem te vreezen hebben.

— Bij een besluit der Koningin, van 24 October jl., is bepaald dat er door het ministerie van eeredienst, in overleg met de bisschoppen, staten opgemaakt en jaarlijks bijgehouden zullen worden, waarop al de geestelijken van Spanje met aanwijzing van ieders gedrag, kunde en geschiktheid vermeld worden, zullende deze staten aan het gouvernement tot leiddraad strekken bij het begeven van kerkelijke ambten en inkomsten. Het doel van dezen maatregel is, gelijk in de voordragt gezegd wordt, aan verdienstelijke mannen de voorkeur te verzekeren, en daardoor » de hervorming » en verbetering van de zeden der geestelijkheid, eene zaak van uiterst » groot gewigt", te bevorderen.

NOORD-AMERIKA.

De jongste berigten uit New-York melden, dat in den Staat Pennsylvanie de stemming tot verkiezing van gewestelijke overheden niet gunstig is uitgevallen voor de partij, welke den heer Fremont aan het hoofd van het eedgenootschappelijke bewind wil plaatsen.

Daar die Staat in den strijd tusschen het Noorden en het Zuiden der Unie als 't ware de beslissende stem heeft, twijfelt men of de heer Fremont bij de stemming voor het presidentschap, die den 4den dezer maand plaats heeft, de meerderheid zal kunnen bekomen, hoewel het nog twijfelachtiger schijnt of een van de twee andere candidaten, de heeren Buchanan en Fillmore, daarin slagen zal. Alles te zamen genomen is, gelijk de Londensche *Times* zegt met leedwezen en bezorgdheid te moeten erkennen, de kans thans het gunstigste voor den heer Buchanan, den candidaat van de partij der slavenhouders en vrijbuiters.

CHINA.

Een brief uit Ning-po van 11 Augustus jl., medegedeeld door een dagblad van Havre, meldt, dat de gouverneurs der voor den buitenlandschen handel openstaande steden van China van wege den Keizer gelast zijn te beletten dat de Europesche muntstukken, welke aldaar sedert eenigen tijd in grooten overvloed voorhanden waren, in eenig meer binnenwaarts gelegen gedeelte des rijks ingevoerd worden, zullende zij, krachtens een keizerlijk edict van het jaar 1735, tot staven versmolten moeten worden, alvorens in de binnenlandsche circulatie te komen.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.
Provincie *Noordbrabant*.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 11den November des jaars 1856, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 6de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te 's Bosch, worden Aanbesteed:

het leveren en plaatsen van hardsteenen peilschalen, aan de zoogenaamde Blaauwe en Roode sluis, nabij de rivier de Maas onder Empel en Maren, almede aan de Heijkhuisensche Sassluis, mitsgaders van peilmerksteenen langs het linker boord dier rivier langs de rivier de Dieze, en langs de traverse der Beersche Maas.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Noord-Brabant te 's Hertogenbosch, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Vrijdag en Zaturdag vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat L. Rijsterborgh, den Ingenieur J. de Kruijff en den Opzigter J. Verdoorn Bz. te 's Hertogenbosch.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
SIMONS.

MINISTERIE VAN MARINE.

*** De Minister van Marine maakt bekend, dat ten behoeve der marine verlangd wordt:

Scheepsruimte:

in de tweede helft der maand November of in het begin van December 1856:

naar Suriname: voor *zes* Nederlandsche lasten victualie in vaten en *vijf en een halve lasten* of veertien kubieke ellen stukgoederen; en

naar Curaçao: voor *twee* Nederlandsche lasten victualie in vaten en ruim *vier* lasten of *twaalf* kubieke ellen stukgoederen, waaronder eenig artillerie-materieel.

Belanghebbenden worden uitgenoodigd hunne aanbiedingen en voorwaarden, op gezegeld papier geschreven, *vóór of op den* 10*den November eerstkomende*, aan het Departement van Marine te 's Gravenhage in te zenden.

's Gravenhage, den 23sten October 1856.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat volgens eene bekendmaking van het Koninklijk Marine-Departement te *Christiania*, van den 4den dezer, in dit najaar, wanneer geene verhindering zich voordoet, een licht zal ontstoken worden bij *Henningsvaer* te *Lofoten*, en een op een vuurschip bij *Lepsörif*.

Nadere aankondiging kan worden te gemoet gezien.

's Gravenhage, den 29sten October 1856.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

POSTKANTOOR TE 's GRAVENHAGE.

Te beginnen met 1°. November aanstaande, is het tijdstip der laatste ligting van de brievenbus aan het Postkantoor voor de navolgende verzendingen aldus gewijzigd:

Langs den Hollandschen Spoorweg in de rigting van Amsterdam ten 7.30 des morgens, 12 des middags, 4 en 6.45 des avonds;

Als voren in de rigting van Rotterdam ten 7.50 des morgens, 10.10 des morgens, 1.5, 3.15, 6.10 en 9.10 des avonds;

Langs den Rhijnspoorweg en naar Duitschland ten 7.50 des morgens, 6.45 en 10 des avonds;

Naar Utrecht, Gelderland en meer noordelijk gelegene provincien ten 2.45 des namiddags;

Naar Noordbrabant en Zeeland ten 7.45 des avonds;

Naar een gedeelte van Noordbrabant en naar Belgie ten 1.5 des namiddags, 7.45 en 10 des avonds;

Naar Maastricht ten 7.45 en 10 des avonds;

Naar Frankrijk en Groot-Brittannie ten 10 des avonds;

Voor alle verdere verzendingen met de nachtposten ten 10 des avonds.

De ijzeren brievenbussen in de wijken der stad worden geligt ten 7.15 en 11.30 des morgens, ten 2 en 5.30 des namiddags en ten 9 des avonds.

De Hoofddirecteur der Posterijen,
J. POLS.

Conversie van Walchersche Obligatien.

De Centrale Directie van Walcheren maakt bekend:

1°. dat naar aanleiding van art. 8 van het plan van conversie en aflossing der schulden van den polder van den 3den Maart jl., goedgekeurd door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken den 4den April daaraanvolgende, thans ook de gelegenheid is opengesteld om de Oude 4 percents Schuldbrieven ten laste van den polder, voor zoover die niet ten gevolge der bij Bekendmaking van heden medegedeelde Uitloting aflosbaar zijn gesteld, tegen Nieuwe 4 percents Obligatien, voorzien van Coupenbladen en Talons, te verwisselen;

2°. dat te gelijker tijd ook de nog overgeblevene Oude 2, $2^1/_2$ en 3 percents Schuldbrieven alsnog ter verwisseling zullen kunnen worden aangeboden;

3°. dat de aanvragen voor een en ander, volgens het bij voorschreven plan medegedeelde model, zullen behooren te worden ingediend bij den Ontvanger-Kassier van Walcheren vóór of uiterlijk op den 15den November eerstkomende; en

4°. dat de aangevraagde Nieuwe Obligatien verkrijgbaar zullen zijn in den loop der maand December eerstkomende, op de dagen en uren opgegeven bij art. 5 van het plan en op den daarbij vermelden voet, ten Kantore van den Ontvanger voornoemd.

Middelburg, den 18den September 1856.

De Centrale Directie voornoemd,
A. CALAND, *President.*
C. M. VAN VISVLIET, *Griffier.*

UITLOTING.

Het Bestuur van het Ambacht der 4 Noorder Coggen, brengt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat op gisteren wederom zijn uitgeloot *drie* aandeelen, in de 5 percents Negotiatie, tot goedmaking der kosten van bestrating van eenige Buitenwegen in dat Ambacht, zijnde de nommers 91, 125 en 171, tot ontvangst van welke aandeelen de Houders worden uitgenoodigd zich aan te melden in het Coggenhuis te Medemblik, op den 23sten December eerstkomende, onder herinnering dat, overeenkomstig Art. 5 van de voorwaarden der Negotiatie, na evengenoemden betaaldag geene verdere renten op die aandeelen zullen verschuldigd zijn.

Medemblik, 29 October 1856.

Het Bestuur voornoemd,
C. GERDENIER.
De Secretaris,
H. ZIJP.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** In den jare 1856, den 17den October,

ten verzoeke van *Geertrui Vissers* en *Johanna Vissers*, Dagloonsters, wonende beiden te Wouw, geadmitteerd om ten deze kosteloos te procederen bij Vonnis der Arrondissements-regtbank te Breda, dd. 12 Februarij 1856, behoorlijk geregistreerd, voor wie zich constitueert en occuperen zal Mr. *Jacobus Franciscus Josephus Dart*, Procureur bij de Arrondissements-regtbank te Breda en wonende aldaar op den Haagdijk, Wijk C, n°. 41, alwaar de Eischeressen domicilie verkiezen,

Heb ik, *Petrus Franciscus van den Broek*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Breda en wonende aldaar, uit krachte van het verlof door de genoemde Arrondissements-regtbank bij Vonnis van den zevenden October 1856, behoorlijk geregistreerd,

ten *derden male* Gedagvaard:

1°. *Theodorus Wilhelmus Vissers*, laatstelijk gewoond hebbende te Wouw, en

2°. *Johannes Vissers*, laatstelijk gewoond hebbende te Bergen op Zoom, doch beiden thans afwezig, gevolgelijk mijn exploit doende bij aanplakking aan de hoofddeur der Vergaderplaats van de genoemde Arrondissements-regtbank te Breda, met overgaaf van een afschrift van hetzelve voor beide Gedaagden aan den Heer Officier van Justitie bij voornoemde Regtbank, welke het oorspronkelijke met *gezien* heeft geteekend, en voorts bij plaatsing in de *Bredasche* en *Staats-courant*, als daartoe door de genoemde Regtbank aangewezen nieuwspapieren, terwijl deze tegenwoordige Dagvaarding aan het Huis der gemeenten Wouw en Bergen op Zoom, als laatste verblijfplaatsen der Gedaagden zal worden aangeplakt.

Om na omloop van drie maanden na dagteekening dezes, en alzoo op Dingsdag den 20sten Januarij 1857, des voormiddags ten tien ure, te verschijnen ter Openbare Teregtzitting der Arrondissements-regtbank te Breda, zitting houdende in het Paleis van Justitie in de Katerstraat aldaar, omme

aangezien de Eerste Gedaagde in de maand October 1839 als soldaat naar Oost-Indie is vertrokken, en de Tweede Gedaagde in de maand Augustus 1848 van zijn garnizoen te Bergen op Zoom, van het tweede regement Vesting-artillerie, waarbij hij als soldaat was dienende, naar Belgie is gereisd, zonder dat de een noch de andere volmagt tot het waarnemen zijner zaken gegeven of orde op derzelver beheer gesteld heeft;

aangezien er alzoo meer dan vijf jaren na het vertrek der genoemde Gedaagden zijn verloopen, zonder dat er bewijs is ingekomen van hun aanwezen of hun overlijden;

aangezien de Requiranten in hare betrekking van Zusters belang hebben; dat bij vonnis van de genoemde Regtbank worde verklaard, dat er Regtsvermoeden van het Overlijden van de twee Gedaagden bestaat, en zulks sedert de jaren 1839 en 1848, waarop zij hun Vaderland hebben verlaten;

aangezien de Gedaagden uit krachte van het verlof aan de Eischeresse bij beschikking der genoemde Arrondissements-regtbank de datis 12 Februarij en 17 Junij 1856 verleend, bij Exploiten van mij Deurwaarder van den 1sten Maart en den 25sten Junij 1856, behoorlijk geregistreerd, ten eersten en tweeden male zijn Gedagvaard om op den 10den Junij en den 30sten Sepember 1856 voor de genoemde Regtbank te verschijnen, ten zoodanigen einde, als daarbij breeder is omschreven;

aangezien de Gedaagden noch iemand van hunnentwege op die Dagvaardingen zijn verschenen, waarvan aan de Eischeresse is verleend Acte, met verlof tot het doen dezer derde openbare Dagvaarding,

Mitsdien aan meergenoemde Arrondissements-regtbank, hetzij in persoon, hetzij door iemand van hunnentwege, van hun aanwezen te doen blijken, den Gedaagden tevens aanzeggende, dat ingeval noch de Gedaagden, noch iemand voor hen op deze derde Dagvaarding mogt opkomen, en alzoo van hun aanwezen niet mogt blijken, door de Eischeressen zal worden geconcludeerd dat van deze niet-verschijning haar worde verleend acte en tevens verklaard, dat er Regtsvermoeden van het Overlijden der beide Gedaagden bestaat, en zulks ten aanzien van den eersten Gedaagde *Theodorus Wilhelmus Vissers* sedert de maand October 1800 negen en dertig en ten aanzien van den tweeden Gedaagde *Johannes Vissers*, sedert de maand Augustus 1848; alles met veroordeeling van de Gedaagden in de kosten dezer procedure.

Afschriften van dit Exploit heb ik Deurwaarder voornoemd gelaten aan de Gedaagden, Exploit doende en sprekende als boven gezegd is.

De kosten zijn in debet. (Get.) *P. F. van den Broek.*

Gezien den 17den October 1856. De Officier van Justitie bij de Arrondissements-regtbank te Breda. (Get.) *J. Spoor.*

N°. 6111. In debet geregistreerd te Breda, den 17den October 1856, deel 28, fol. 180, recto vak twee, verschuldigd voor regt tachtig cents, met de 38 opcenten een gulden tien en een halve cents, houdende twee bladen en twee renvooijen. De Ontvanger. (Get.) *van Meurs.*

Voor gelijkluidend afschrift,
Mr. J. F. J. DART, *Procureur.*

*** Op heden den zeven en twintigsten October 1800 zes en vijftig, ten verzoeke van *Teuntje van den Bos*, Naaister, Echtgenoot van *Arend van Gent*, wonende te Maassluis, ten deze domicilie kiezende ten kantore van den Procureur Mr. *Jan Barthold Ludolf Wentholt*, wonende te Rotterdam op de Glashaven, wijk 1, n°. 364, die in dezen voor de Requirante is occuperende, hebbende de Requirante bij Vonnis van de Arrondissements-regtbank te Rotterdam van den derden October 1800 vijf en vijftig verlof bekomen om in dezen gratis te procederen,

Heb ik ondergeteekende, *Jacob Voorrips*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Rotterdam, wonende aan de Delftsche vaart, wijk 6, n°. 341, aldaar,

Uit krachte van een Vonnis van genoemde Regtbank van den achtsten September 1800 zes en vijftig,

voor de *derde maal* Gedagvaard:

Arend van Gent, laatstelijk 1sten Stuurman aan boord van het Schoonerhoekerschip genaamd *Maartje Cornelia*, en alstoen wonende te Maassluis, doch wiens tegenwoordige verblijfplaats is onbekend, gevolgelijk mijn Exploit doende, op de wijze voorgeschreven bij art. 4, n°. 7, Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, aan het parquet van den Edel Achtbaren heer Officier van Justitie bij bovengenoemde Regtbank, en aldaar sprekende met den Edel Achtbaren Heer Mr. *J. H. W. Snellengrebel*, die het origineel met *gezien* heeft geteekend,

Om, te verschijnen op Maandag den negenden Februarij 1800 zeven en vijftig, des voormiddags ten elf ure, ter Teregtzitting van de Arrondissements-regtbank te Rotterdam, gehouden wordende in het Paleis van Justitie aan het Haagsche Veer aldaar; — ten einde:

aangezien op den vijf en twintigsten December 1800 negen en veertig het Schooner-Hoekerschip genaamd *Maartje Cornelia*, gevaren hebbende onder directie van den Heer *Klaas Dorsman* te Maassluis, als Boekhouder, en gevoerd door Kapitein *Jacob van der Kolff* Willemszoon, van de reede van Hellevoetsluis is vertrokken naar New-Castle in Engeland, op welk vaartuig de Gedaagde zich als 1ste Stuurman bevond;

aangezien het gemelde schip spoedig na het in zee zeilen door een fellen storm is beloopen, in den nacht van den zeven en twintigsten op den acht en twintigsten December 1800 negen en veertig op de Haaks bij Texel is verbrijzeld, en eenige wrakken, het roer en een gedeelte der lading op de kusten van Noordholland zijn aangespoeld;

aangezien sedert van de bemanning van hetzelve schip geen berigt hoegenaamd is ingekomen of vernomen;

aangezien die daadzaken bevestigd worden door eene acte van bekendheid, op den tienden September 1800 vijf en vijftig voor den Notaris *Reest* te Maassluis, in tegenwoordigheid van getuigen, gepasseerd, behoorlijk geregistreerd;

aangezien het alzoo blijkt dat de Gedaagde, met wien de Eischeresse den dertienden Januarij 1800 negen en veertig te Maassluis is gehuwd, heeft behoord tot de bemanning van een Schip, waarvan gedurende meer dan drie jaren geen berigten zijn gekomen;

aangezien de Eischeresse op grond daarvan, naar aanleiding van art. 549 Burgerlijk Wetboek, in verband met de wet van negen Julij 1800 vijf en vijftig (*Staatsblad* n°. 67), verlof heeft gevraagd en bekomen om den Gedaagde voor genoemde Regtbank bij openbare Dagvaardingen, loopende op een termijn van drie maanden, op te roepen;

aangezien de Gedaagde evenmin op de eerste als op de tweede openbare Dagvaarding is verschenen, en nu laatstelijk bij Vonnis van genoemde Regtbank van den achtsten September 1800 zes en vijftig aan de Eischeresse verlof is gegeven tot het doen dezer derde openbare Dagvaarding;

Hetzij in persoon, hetzij door iemand van zijnentwege, van zijn aanwezen te doen blijken, zullende de Eischeresse, ingeval noch hij, noch iemand van zijnentwege op deze Dagvaarding mogt opkomen, en alzoo van zijn aanwezen niet mogt blijken, concluderen dat daarvan aan de Eischeresse zal worden verleend acte, en voorts door dezelve Regtbank verlof gegeven tot het aangaan van een ander Huwelijk, met veroordeeling van den Gedaagde in de kosten dezer procedure.

En heb ik, Deurwaarder, een afschrift van dit Exploit aangeplakt aan de voorname deur der vergaderplaats van genoemde Regtbank, en een tweede afschrift daarvan overhandigd aan den bovengemelden Ambtenaar van het Openbaar Ministerie, zullende dit Exploit voorts worden geplaatst in de *Nederlandsche Staats-* en *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, en een afschrift daarvan worden aangeplakt aan het Gemeentehuis van Maassluis. De kosten zijn, in debet, twee gulden vijf en zeventig cents.

(Get.) *J. Voorrips*, Deurwaarder.

Gezien, heden 27 October 1856. De Officier van Justitie, (get.) *Snellengrebel*.

Geregistreerd te Rotterdam, den zeven en twintigsten October 1800 zes en vijftig, deel 76, folio 148 verso, vak 3, houdende een blad, geen renvooi. Debet voor regt en verhooging een gulden tien en een half cent. De Ontvanger, (get.) *v. Berkel*.

Voor kopij conform,

J. B. L. Welthoilt, Procureur.

*** De ondergeteekende *Jan Schaap Hzn.*, wonende te Amsterdam, Amstel, Z, 499, brengt bij deze, naar aanleiding van Art. 30 Wetboek van Koophandel, ter kennis, dat hij den Handel in Granen en Meel door wijlen den Heer *Casper Willem Voogt* gedreven, voor zijne Rekening zal voortzetten en voor die zaken zal teekenen *C. W. Voogt*.

Amsterdam, 1 November 1856.

J. Schaap *Hzn.*

BEURSPRIJZEN VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, Vrijdag 31 October 1856.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	$2^{1/2}$	$61^{3/4}$	$61^{15/16}$	$61^{7/8}$
Dito dito 1844.	3	$73^{11/16}$	$73^{5/8}$	$73^{5/8}$
Dito dito 1844.	4	$92^{3/4}$	$92^{13/16}$	$92^{13/16}$
O. I. L. 1844.	4	—	—	—
Amort. Synd.	$3^{1/2}$	$88^{3/4}$	—	—
Handelmaats.	$4^{1/2}$	[illegible]	[illegible]	—
Belgie. Certific. bij *Rothschild*.	$2^{1/2}$	—	—	—
Rusl. Bij *Hope* 1798 en 1816.	5	102	$102^{1/4}$	102
Dito 1828-1829.	5	$101^{5/8}$	—	[illegible]
Insch. in Assign.	6	—	—	—
Cert. van dito.	6	—	—	—
Neg. 1831-1833.	5	92	$92^{1/8}$	—
Hope en C°. 1840	4	83	—	—
Stieglitz.	4	$82^{1/4}$	—	—
Dito 1854.	5	93	[illegible]	—
Nieuwe Engels.	$4^{1/2}$	[illegible]	[illegible]	—
Polen. Certific.	4	[illegible]	—	—
Aand. Lot. fl 500.		154	—	—

	pCt.			
Spanje. Nieuwe.	$1^{1/4}$	$23^{3/4}$	$23^{3/8}$	$23^{3/8}$
Buitenl.	3	$41^{1/2}$	—	—
Binnenl. 6/m	3	$37^{1/4}$	$37^{7/16}$	[illegible]
Cert. Coup.		—	—	—
Amortisabele.		[illegible]	—	—
Portug. Lond.	3	[illegible]	[illegible]	$[illegible]^{1/4}$
Oostenr. Metall. 1816-1852.	5	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Dito 1849-1854.	5	82	$82^{1/16}$	82
Dito Zilv. Nation.	5	74	$74^{1/16}$	74
Metal. a Lonpuit [illegible]	$2^{1/2}$	$37^{1/4}$	[illegible]	—
Pruiss. Lot. 1854	$3^{1/2}$	—	—	—
Braz. Lond. 1824	5	—	—	—
Peru	$4^{1/2}$	—	—	—
Mexico	3	$19^{7/8}$	20	—
Gren.	$2^{3/4}$	$21^{1/4}$	$21^{7/16}$	$21^{5/16}$
Uitgestelde.		$6^{7/8}$	—	—
Eguad. Lond.		[illegible]		
Venez.	4	[illegible]	[illegible]	
Uitgestelde		[illegible]	—	—

Handel en variatie waren heden wederom zeer onbeduidend.

[illegible]

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid.	3	pCt.	$92^{5/8}$	à	—
Spanje	$1^{1/4}$	"	$23^{3/8}$	à	—
Id. Amortisabele.			—	à	—
Mexico			$21^{1/4}$	à	—
Grenada.	$2^{3/4}$	"	—	à	—
pl. Uitgest.			—		

PARIJS, heden.

Fransche certific.	$4^{1/2}$	pCt. fr.	—
—	3		66.50
Spanje	3		$38^{1/8}$
	$4^{1/2}$		—
Venezuela			—

WEENEN, heden.

Metalliek	5 pCt.	[illegible]
Nationaal	5	—
Wissel Londen		—
Zilver		[illegible]

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

STAAT van NALATENSCHAPPEN, afkomstig van zonder testament en zonder bekende erfgenamen overledene personen, welke onder beheer van de weeskamers te *Batavia* en *Samarang* zijn gekomen, en welke bij gemelde kamers, door of namens de daarop regt hebbende, onder overlegging van de vereischte bewijzen van erfregt, behooren te worden gereclameerd.

Namen en voornamen der erflaters.	Geboren te	Geboren den	Namen en voornamen der ouders.	Aangekomen in Nederlandsch Indië met het schip	Aangekomen den	Aangekomen als	Overleden te	Overleden den	Overleden als	Zuiver geldelijk bedrag.
WEESKAMER TE *BATAVIA*.										
van Hek (Z.)	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	[illegible] (1)
Wernandez (Seferino) (2)	Manilla	1789	onbekend	Spaansch schip [illegible]	onbekend	passagier van het voormalige [illegible] schip [illegible]	Batavia	8 Febr. 1849	onbekend	[illegible]258.40
Kieffer, (J. C.) wed. Toledo	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	Batavia	9 Jan. 1854	onbekend	105.45
Worbert, graaf van Wassenaar (Matthijs Johannes)	Turin (Toscane)	1814	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	Toboaly (op Banka)	2 Dec. 1853	particulier geweest, toegevoegd bij de tinmijnen op Billiton	[illegible]
van der Velst (Willem)	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	aan boord van het toen ter reede van Billiton liggende gouv.-stoomschip Batavia	1 Nov. 1854	geweest opperstuurman van het voormalige Nederl. koopvaardijschip Henriette Webster	[illegible]
Jacob (Daniel)	Batavia	20 Julij 1825	de vader onbekend; moeder Regina Magdalena Jacob	onbekend	onbekend	onbekend	Batavia	27 October 1854	particulier geemployeerd bij het protocolleur van [illegible] te Batavia	541.14
WEESKAMER TE *SAMARANG*.										
Cundy	onbekend	onbekend	onbekend	[illegible]	2 Dec. 1852	gezagvoerder	in zee op de hoogte van Tagal (3)	2 Dec. 1852	gezagvoerder van de Berenice	244.70 (3)

(1) Dit bedrag is ontvangen van het vendu-departement alhier als restant-rendement van een tot dien boedel behoord hebbende en publiek door den officier van justitie alhier verkocht perceel. (2) Blijkens sterflijst, ontvangen van den ambtenaar van den burgerlijken stand, heeft de overledene een minderjarig kind nagelaten, doch van het aanwezen van dat kind is bij de weeskamer niets bekend. (3) Het schip is op de hoogte van Tagal, op 2 December 1852, in zee afgeloopen, geplunderd en verbrand.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.